

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 32.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, december 28.

Nincs kitérés.

A hadi technika — ezer más kö-
zött — egy nagyszerű készüléket
konstruált.

Ez a készülék messze mértföldek-
ről felfogja a repülőgép zugását, a
szem, csak órák múlva fogja meg-
látni a gépet, mikor a figyelő a lég-
óceánon át tisztán hallja merről és
honnan jön a szárnyas öröm vagy a
repülő veszedelem.

Ehez a készülékhez hasonló az a
megállapodás, melyet a központi ha-
talmak megbízottjai s az orosz kül-
döttség kötöttek a bresztlitovszki vár-
ban. Már hallani a zugást messziről,
viháros hangok orgonáznak, paran-
csoló kiáltás csendességet követel, de
sokkal erősebb az a moraj, mely a
bresztlitovszki megállapodás után só-
várag. Mily öröm lehet most ott állani
a véres nevű lengyel erődben s hall-
gatni az entente népek felzokogó
sírásait. A béke után való törhetetlen
vágyat, melyet alig tud fékentartani
a tekintély uralma s a katonai szigor
korbácsa. Mert most minden halál-
vérző nép ráeszmélhet, hogy micsoda
fantomokat üldözött, milyen khémérák-
ért szenvedett s milyen ábrándokért
vesztette el a legjobbjait. A központi
hatalmak nyíltan jelentették ki, hogy
nem volt s most sincs szándékukban
megrabolni egyetlen nemzetet, még
azokat sem, akik pedig rablógyilkos
szándékkal törtek ellenük. Most győ-
zelmük tetőpontján nyílt szívvel és
kitárt karokkal állanak ellenfeleik
elő, nem kell nekik idegen terület és
idegen pénz, sem annexióval, sem
hadikárpótlással nem akarják beszeny-
nyezni békét akaró lelkük tisztaságát.
A központi hatalmak rájöttek ebben
a háboruban, hogy nincs ezekre szük-
ségük, mert gazdagabbak, mint ön-
maguk hitték: övék az igazság s
népeiknek összetartó és humánus
szelleme.

A béketárgyalás alapjául elfoga-
dott hat pont az entente államok leg-
nagyobb meglepetése lehet. Mindaz,
amit Anglia a béke feltételül eddig
hirdetett, ott él ezekben a pontokba
foglalt igazságokban. Az elfoglalt ter-
ületek kiürítése, a népek politikai
önállóságának visszaállítása, annexió
és hadikárpótlás nélküli béke, szóval
mindaz, amit Anglia eddig hadicél-
jául megjelölt. Franciaország elfog-
lalt területeit kiürítik, Belgiumból
visszavonják a német hadakat, Szer-
bia, Románia újra életre kelnek, nem
tartozik senki — senkinek, vagy ha
igen, akkor a károkat nemzetközi

alpból fogják fedezni. A legszebb,
legideálisabb békejavaslat ez, mely
hivatott arra, hogy a gyűlölet hirde-
tőinek kezéből kicsavarja a gyilkot s
a megértés magvait hintse el ez egy-
mással szemben állók szívében. Most
szint kell vallania Angliának! A
bresztlitovszki békepontok minde-
ideig Anglia feltételei voltak, ha most
megtagadja azokat, be fogja látni az
egész világ, hogy a háboru uzsorása
nem idealisztikus célokért ontotta
szövetségesei vérért, hanem azért az
üzletért, amely — eddig még nem fi-
zetődött ki. Ha Anglia ezek után is
harcolni akar, akkor nem Franciaor-
szág elfoglalt területe, nem Belgium
kára, nem a megbüntetett kis népek

önállóságának hiánya fáj neki, ha-
nem az az üzlet, amelynek szerinte
sikerülnie kell. Még akkor is, ha
vérbe ful érte újabb millió ember. A
bresztlitovszki békebiróság tiz napi
haladékot adott a válaszára. Ez a
tiz nap elfogja dönteni, hogy hol van
a béke akadálya. Fel fogja nyitni a
vérző nemzetek szemét: hol keressék
a gonosz szellemet, mely minden
igazságnak gátja s mindenjónak meg-
öője a földön. De végső eredmén-
ben már Anglia állásfoglalása is kö-
zömbös lehet, mert a népek lelkében
feltamadt elementáris vágy hangosan
fogja követelni az entente csatlako-
zását. A nép szava pedig Isten
szava!

Uton van a béke.

(A bresztlitovszki tárgyalások. — Ideges az entente.)

[Teletón]. Bécs. A bresztlitovszki
béke-tárgyalásokkal foglalkozva a
Frankfurter Zeitung ezt írja: A béke
utban van. Jgy látszik gyorsabban
halad előre, mint a hogy a remény-
kedők néhány nap előtt hitték. Van-
nak még nézeteltérések, amit nem
lehet lekicsinyelni, de az orosz kor-
mány határozottan kijelentette már
korábban, hogy feltételei maximális
követeléseiket jelentik és készek a
másik oldalról származó ellenjavas-
latokról tárgyalni. Az elért alapvető
elvek értéke oly nagy, hogy még ma
is az általános béke lehetősége forog
fenn, amennyiben a nyugati hatalmak
hajlandók az önrendelkezési jog el-
ismerésének alapjára helyezkedni.

Oroszország békefeltételei.

Az orosz delegáció azt a javaslatot te-
te, hogy a béketárgyalások alapjául a kö-
vetkező hat pontot fogadják el:

1. Nem egyesíthető erőszakosan olyan
területek, melyeket a háboru folyamán fog-
laltak el. Azok a csapatok, melyek e terüle-
teket megszállva tartják, a legrövidebb idő
alatt visszavonandók.

2. Egész teljességében visszaállítandó
azoknak a népeknek politikai önállósága,
melyek önállóságukat ebben a háboruban el-
vesztették.

3. Azoknak a nemzetiségi csoportoknak,
melyek a háboru előtt nem bírtak politikai
önállósággal, biztosítassék annak lehetősé-
ge, hogy az egyik vagy másik országhoz való
hovatartozandóság kérdését, vagy a saját
állami önállóságuk kérdését népszavazás
(referendum) útján döntsék el. Ennek a re-
ferendumnak oly módon kell végbemennie,
hogy az illető terület lakosságának — bele-
értve a kivándorlottakat és a menekülteket

is — a szavazás folyamán biztosíttassék a
teljes függetlensége.

4. A vegyes nemzetiségi területekre
nézve a kisebbség jogát külön törvénnyel kell
körülményezni, amely törvény biztosítja számukra
a nemzeti kulturát és amennyire ez gyako-
ratiilag keresztülvihető, az autonóm kormány-
zatot.

5. A hadviselő államok egyike sem kö-
teles egy másik államnak ugynevezett „ha-
diköltséget” fizetni. A beszédett hadisarc
visszaízetendő. A mi a háboru által az em-
berekben okozott veszteségekért járó kár-
térítést illeti, ez külön alpból lesz fizetendő,
melyhez a hadviselők arányosan hozzájár-
rulnak.

6. A gyarmatok kérdését az 1—4. pon-
tokban foglalt elvek alapján döntik el.

E hat pont kiegészítéseképpen az orosz
delegáció a szerződő feleknek azt javasolta,
mondják ki, hogy a gyenge nemzetek sza-
badságának az erősebb nemzetek által való
minden rejtett elnyomása megengedhetetlen.
Ilyenfórmán megengedhetetlen a gazdasági
bojkott, az egyik országnak a másik felett
való gazdasági uralma, ráerőszakolt keres-
kedelmi szerződések, vagy külön láncszer-
ződés útján, mely egy harmadik ország ke-
reskedelmének szabadságát korlátozza, a
tengeri blokád, mely nem közvetlenül szolgál
hadicélokra stb.

Általános, igazságos béke.

Az Ausztria-Magyarország kiküldöttének,
Czernin Ottokár gróf külügyminiszternek elnök-
lésével ma megtartott plenáris ülésen Czernin
gróf a központi hatalmak delegátusainak nevé-
ben válasz gyanánt a következő előterjesztést
tette:

A négyesszövetség kiküldöttel hozzájárul-
nak az azonnali, általános, erőszakos hódítások
és hadikárpótlások nélküli békéhez. És

amennyiben az orosz delegátusok a területi bódításokért folytatandó háborút elítélik, a szövetségesek kiküldöttjei szintén csatlakoznak ehhez a felfogáshoz.

Ezt előrebocsátva a delegáció által a tárgyalások alapjául javaslatba hozott hat pont-hoz a következőket kell megjegyezni:

ad 1. A szövetséges kormányoknak nincsen szándékában erőszakosan olyan területeket elfoglalni, melyeket a háború alatt megszállottak. Az ez idő szerint megszállott területeken lévő csapatokról a békeszerződésben történik intézkedés, amennyiben előzően nem történik már megállapodás a csapatoknak bizonyos pontokról való visszavonása tekintetében.

ad 2. A központi hatalmak és szövetségesek nem akarnak függetlenségétől megrobolni egyetlen népet sem, mely ebben a háborúban politikai függetlenségét elvesztette.

3. Állami önállósággal nem bíró nemzeti csoportok állami hovatartozásának kérdését a négy szövetséges hatalom határozott álláspontja szerint nem lehet nemzetközi uton szabályozni. Ezt a kérdést minden adott esetben az illető állam önállóan alkotmányos uton oldja meg saját népeivel.

ad 4. Épen így a népek alkotmányos önrendelkezési jogához tartozik és annak egyik lényeges része a négy szövetséges hatalom államférfiainak már ismertett nyilatkozata szerint a kisebbségek jogainak védelme is. Ennek az alapelveknek, amennyiben gyakorlatilag keresztülvihetőnek látszik, a szövetségesek kormányai mindenütt érvényt szereznek.

ad 5. A szövetséges hatalmak több ízben hangoztatták annak a lehetőségét, hogy nem csak a hadiköltségek, hanem a hadi károk megtérítéséről is le kellene kölesönösen mondani. Minden hadviselő állam csak azokat a kiadásokat térítene meg, amelyeket az ő hadifogságba jutott alattvalói okoztak, továbbá azokat a károkat, amelyeket az ellenséges polgári alattvalóknak a nemzetközi jogba ütköző erőszakosságokkal okoztak. Az orosz kormány által felvetett az a javaslat, hogy külön alapot létesítsenek ilyen célokra, csak akkor tehető mérlegelés tárgyává, ha a többi hadviselő hatalom is csatlakozik meghatározott időn belül a békétárgyalásokhoz.

ad 6. A négy szövetséges hatalom közül csak Németországnak vannak gyarmatai. A német delegáció ehhez az orosz javaslatokkal teljesen egyetértőleg következőket jelenti ki:

A háború alatt erőszakosan elfoglalt gyarmatok visszaadása lényeges része a német követeléseknek, amelytől semmi körülmények között sem térhet el, épp úgy megfelel azonban a német szándéknak az az orosz követelés, hogy az ilyen, az ellenség által megszállott területeket mielőbb ürítsék ki. A német gyarmati területek jelenlegi kulturájára való tekintettel az önrendelkezési jognak az orosz delegáció által javasolt formája a fenti kifejtett elvi megfontolásoktól eltekintve, ez idő szerint kivihetetlen. Az a körülmény, hogy a német gyarmatokon a benszüllöttek a legnagyobb nehézségek ellenére és ellenére annak, hogy a túlhatalmas korlátlan utánpótlásokkal rendelkező ellenséggel szemben nagyon csekély kiliánások voltak a harcban, a veszedelemben és a halálban is híven kitartottak német barátaik mellett, bizonyítja ragaszkodásukat és azt az elhatározásukat, hogy minden körülmények között Németország mellett maradnak, olyan bizonyíték, mely minden szavazásnál többet mond. Azok az alapelvek, amelyeket az orosz delegáció a hat ponttal kapcsolatban kifejtett, gazdasági forgalomra vonatkozó javaslatok, a szövetséges hatalmak delegációjának

osztatlan jóváhagyásával találkoznak. E hatalmak mindig is ellene voltak minden gazdasági erőszaknak és a rendes és az összes érdekelt érdekeit teljesen figyelemben vevő gazdasági forgalom helyreállítását az ezidő szerint háborúskodó hatalmak barátságos viszonyának újbóli megkezdésére elegendhetetlen előfeltételül tekintik.

Czernin gróf a békehajlandóságunkról.

Ezekhez a nyilatkozatokhoz Czernin gróf a következőket fűzte hozzá:

— Az imént ismertett alapelvek alapján készek vagyunk összes ellenségeinkkel békétárgyalásokat kezdeni. Nehogy azonban fölösleges időt veszítsünk, a szövetségesek készek arra, hogy azonnal tárgyalásokba bocsátkozzanak azoknak a különleges pontoknak megbeszélésére, melyeknek átdolgozása az orosz kormány szerint éppúgy, mint a szövetségesek kormányai szerint mindenképpen szükséges.

Ténybeli lehetőség az általános békére.

Válaszul erre a nyilatkozatra az orosz delegáció vezetője kijelentette, hogy elégtétellel állapítja meg, hogy Németország, Ausztria-Magyarország, Bulgária és Törökország kiküldöttjei elfogadták az általános, demokratikus, annexió nélküli békének alapelveit. Elismeri ennek a lépésnek példátlan nagy jelentőségét azon az uton, mely az általános békéhez vezet, mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a harmadik pontban foglalt követelésre nézve a válasz lényeges korlátozást tartalmaz.

Az orosz delegáció vezetője végül kijelenti, hogy dacára a felmerült nézeteltéréseknek, azon a véleményen van, hogy a négy hatalom válaszában tartalmazott az a kijelentés, hogy nincsenek agresszív szándékai, ténybeli lehetőségét szolgáltatja annak, hogy a hadviselők között azonnal tárgyalások induljanak meg az általános béke létrehozása érdekében.

Tekintettel erre, az orosz delegáció a tárgyalások tíz napra való megszakítását ajánlja abból a célból, hogy azok a népek, melyeknek kormányai az itt megkezdett békétárgyalásokhoz még nem csatlakoztak, módot nyerjenek arra, hogy a békének most felállított feltételeit megismerjék.

Ez időtartam elteltével a tárgyalásokat minden körülmények között folytatják.

Berlin. Az idegesség, a mely Franciaországot és Angliát elfogta az entente lapokban is megvilágosodik. A Journal of Commerce ezt írja: Az angolok mai háborús helyzete minden, csak nem rózsás. Az élelmezési válság egyre komolyabb, a hajó építési program hibás. Koventriben de egybűt is komoly sztrájkok vannak és a munkás osztály erősen nyugtalanodik, az olasz harctéri helyzet pedig még mindig fenyegető. Kétségtelen, hogy az entente delga rosszul megy és szükséges, hogy a helyzet veszedelmét felismerjük és megtegyünk mindent hogy új alapokat teremtsünk és urrá legyünk. Az angol kormány nem üzhet struc politikát.

Basel. A Havas ügynökség jelenti, hogy maximalista forrásból azt jelentik, hogy az ukrán hadvezetőség titkári hivatala manifestumot bocsájtott ki, amelyben közli, hogy a titkárság foglalkozik az ukrán fronton való fegyverszünet kérdésével s a tárgyalásokhoz hozzájárult.

Genf. A Havas ügynökségnek jelentik Clermontó Fernandból: Az általános munkásszövetség 161 szavazattal elfogadott egy határozatot, amelyet a titkos diplomácia ellen terjesztettek be és a melyben követelik, hogy közöljék a nemzettel, milyen feltételek mellett lehet általános és tartós békét kötni. A hatá-

rozat kijelenti, hogy a francia munkások elfogadják Wilson és az orosz forradalom béke formuláját, békekötést annexió nélkül, a népek önrendelkezési jogát, a megszállott területek visszaállítását, függetlenségét és sérthetlenségét, kártérítés fizetését, hadi kárpótlást senkiesem fizessen, az ellenségeskedés megszüntetése után nem szabad gazdasági háborút folytatni, a tengerszorosok és tengerek szabadságát, döntő bíróságokat vitás nemzetközi ügyek elintézésénél és a nemzetek szövetségének megállapítása. Követelik továbbá, hogy a munkásosztály kényszerítse a hadviselő kormányokat a békéfeltételek közzétételére a mint az orosz forradalom is követelte, végül követeli a határozat minden ország munkásosztályainak egy közös konferenciára való összeülését.

A választójogi javaslat hibái.

(Eredménytelen pártalakítási kísérlet.)

(Telefon.) Budapestről telefonálja tudósítónk: A választójogi javaslat a Ház előtt fekszik és jövő év január elején összeülő képviselőház fogja megválasztani a 48 tagú bizottságot, mely a javaslat parlamenti tárgyalását készíti majd elő. Hogy a pártok a bizottságban milyen arányban vesznek részt, a kormány csak az ünnepek után kezdeményező tárgyalásokon fogja eldönteni. A kormányt támogató pártok, amelyek kardoskodnak, hogy a bizottságban ők kerüljenek többséghez, mert ebben az esetben a javaslat előadója is az ő sorukból kerülne ki. Általában nagy várakozással tekintenek az elé, hogy ki lesz a javaslat előadója, mert ezt rendkívül fontosnak jelzik a javaslat sorsára vonatkozólag. Egyelőre a törvényjavaslat tanulmányozásával vannak elfoglalva a politikusok.

Annuit már most is megállapítanak, hogy a javaslat alapelvei és intézkedései kirívóan bizonyítják azt a tényt, hogy gyors munka eredménye amelynek megalkotásánál olyanoknak is volt szerepük, kik nem ismerik sem a választások technikáját sem a magyar nép lélektanát. Mutatja azt is hogy a javaslat szerkesztéséhez bevont munkatársak teoriák után indultak és a gyakorlati élet követelményeinek alapos ismerete nélkül olyanok segédkeztek Vázsonyinak, akik csak Budapesten láttak képviselőválasztást de nem vidéki körületekben.

A beterjesztett javaslat még a kormányt támogató pártok soraiban sem váltott ki valami tulságos lelkesedést és meglegedettséget, az elhangzott vélemények szerint magán viseli a toldozás-foldozás bélyegét, igen sok ellenmondás van benne egyes intézkedései pedig, kiváltképen a nők választójogáról szóló rész direkt oly személyek érdekében vétettek fel, akikre ujjal lehetne rámutatni.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Nap illetékes helyről arról értesül, hogy az egységes pártalakításra vonatkozó eddigi tárgyalások eredménytelenek maradtak, de a párt programjának megállapítására vonatkozó purparlék még folyamatban vannak. Ez az oka annak, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök újévi beszéde alkalmával nem hozza nyilvánosságra tervének programját. Az egységes párt programjának megállapítása körül Apponyi Albert gróf támasztja a legnagyobb nehézségeket. A legtitosabb a Károlyi-párt helyzete. Károlyi ugyanis nem vesz részt egyáltalában az új alakulásban.

Aradiak szomorú sorsa Citta-Ducalében.

(Lindner József hazatérése olasz fogságból.)

Az érdeklődés homlokterében ma az orosz események állanak s a világmegváltó békét éjszokról reméljük. Az általános béke körvonalai kezdenek lassanként kibontakozni a sűrű homályból s bár délen és nyugaton még szembenállnak egymással a nemzetek, a reménység arra biztat, hogy jönni kell a döntő fordulatnak, mely a nagy viaskodás problémáit megoldja.

Az olaszok már torkig vannak a háborúval. Nem egy jelenség mutaja, hogy Olaszország szívesen követné Oroszországnak a példáját, ha saját szövetségeseitől nem félné. Most érkezett haza az olasz hadifogságból Lindner József népfelkelő hadnagy, az aradi főgimnázium tanára, aki három esztendeig volt Olaszországban hadifogoly. Fogságának történetéből s Olaszország jelenlegi állapotáról érdekes eseményeket mondott el az *Aradi Közlöny* tudósítójának, melyeket híven feljegyeztünk, már csak azért is, mert a háboru eljövendő történetírója előtt ezek az adatok jellemzőek és becsesek lesznek.

— A Duna szigetén ütöttek rajtunka szerbek. Az éjjeli tusában tisztársam, kivel együtt a szigetet megszállva tartottuk, elesett, én pedig hadifogságba kerültem. Szerbiai fogságról nem szívesen beszélek, a szenvedéseknek folytonos láncolata volt az, melyek még elviselhetetlenebbé váltak, midőn a nagy offenzíva a szerb hadsereget kiszorította saját országából s mi a visszavonuló hadsereggel együtt Albánia uttalán utjain menekültünk a tenger felé. Erről a szenvedésteljes utról nem is beszélek többet, hiszen annak idején eleget foglalkoztak a magyar lapok az itt átélt borzalmas eseményekkel. Megváltás volt reánk nézve, midőn behajóztak bennünket s a derűs olasz ég alá értünk Asinára szigetére. Itt voltunk sokáig vesztegár alatt, csak hosszabb idő múlva kerültünk mi tisztak Citta Ducaléba. Befestett ablaku vasúti kocsikon szállítottak a fogolytáborba, úgy, hogy egész utunk alatt, noha Rómán is keresztül mentün, az olasz földből semmit sem láttunk.

— Citta Ducalében a város végén levő ernőri iskolában helyeztek el. Az épület tiszta, a levegő egészséges s a szerbiai fogság után úgy tűnt föl előttem, mint egy kellemes otthon. De az évekig tartó fogság rettenetessé tette ezt a különben elviselhető helyet, mely még annyival is kedvesebbnek tűnt fel akkor előttem, mer már ott találtam régi jó barátomat, bajtársamat és aradi kollégámat: *Kepes Armin* tanárt. Citta Ducalében a berendezés egészen kaszárnyaszzerű vagy mondjuk olyan, mint egy diákinternátus. Az ágyak egymás mellett elhelyezve állnak, egy szobában 75 ágy, mindenik tisztnek fiókja van, hol könyveit és szerszámjait tarthatja. Az egész épületnek egyetlen ékessége a mosdószoba, amely előttünk, kulturemberek előtt megbecsülhetetlennek tűnt fel.

— A hadifogoly tisztak csaknem kivétel nélkül komoly munkát végeznek. Az önművelésre bőven van idejük. Legnagyobb részük nyelveket tanul, némelyik három-négy nyelvet is megtanult fogsága alatt. Vannak, akik zenével foglalkoznak, bár zongorát nem engedett beszerezni a parancsnokság. Akadnak olyanok, akik festenek, sokaknak a slöjd ad szórakozást s mondhatom, valóságos művészek lettek egyesek a fadarazásban. Ugy, hogy saját gyönyörűségünkre alkalmilag kiállításokat is rendeztünk egymás munkáiból. A szaktudományt sem hanyagoltuk el s bár eleinte a parancsnokság akadályokat gördített a könyvek és újságok beszerzése elé, később mégis megengedték ezeknek vételét. Sokat segített rajtunk a svájci „Hilfswerk schwaizerischer Hochschulen für Unterstützung Kriegsgefangener Studenten“, de

kaptunk egyenes folyamodásunkra a spanyol királytól is könyveket, melyeken rajta volt Alfonso király magántitkárságának a pecsétje.

— Jellemző, hogy az olasz parancsnokság nem érintkezik a fogoly tisztakkal. Szó sincs arról, hogy beszédbe elegyedjék velük. Ma egy éve karácsonykor történt, hogy egyik parancsnok vacsora után meglátogatott bennünket, de ezt éppen ezért rövid idő múlva el is helyezték Citta Ducaléból. A fogságunk szigorúságára jellemző az is, hogy az épületbe egyetlen civilnek sincsen bejárása, kivéve az a szállítót, aki a konyhát látta el élelmiszerekkel. Eleinte megengedték azt, hogy erős ellenőrzés mellett ugyan, de kimehettünk sétálni a városba. Később azonban, midőn Evva Ferenc budapesti ügyvéd és tartalékos főhadnagy, valamint Lung György hadnagy megszöktek, kilenc napig nem volt szabad az épületet elhagynunk. A szökevényeket három nap múlva visszahozták ugyan, de ez nem változtatott semmit a sorsunkon. A kilenc hónap elteltével némileg javultak a viszonyok. Rendesen negyvenöt fogoly tisztnek adnak egyszerre engedélyt sétára. Ilyenkor negyvenöt katonát, két tiszt és négy karabiniert kísért bennünket feltűzött fegyverrel. S nem egyszer megtörtént az a humoros eset, hogy negyvenöt fogoly tiszt közül nyolc-tíz nem ment el a sétára, az ötvenegy ember azonban akkor is sarkunkban volt. Több volt az ör, mint a fogoly. Ha egyszer-egyszer nagygyűlésen beeresztettek bennünket a városba, minden utcakeresztezésnél fegyveres őr állott, meggátolandó az esetleges szökést.

— Citta Ducalében a legtöbb fogoly tiszt magyar. Éppen azért a konyhánk is magyaros volt. Magyar bakák főztek. Két hustalan nap volt, péntek és csütörtök. Kosztunk megiehetősen jó volt, de az utóbbi időben már zsír hiányában állandóan alajjal főztek. A fogság éve egyre elviselhetlenebbé váltak, a honvágy rettenetesen gyötört mindnyájunkat. Idegen arc alig vetődött szemünk elé. Nőt sohase láttunk. Sétálni is rendesen a mezőre, a hegyekbe vittek bennünket. Az időjárás általában kellemes Citta Ducalében, de a tél azért ott is tél, mert ilyenkor, ha rövid időközökben is, de fagyos szokott, fűteni ekkor nem fűtenek, úgy hogy *három év alatt egyszer sem voltam fűtött szobában.*

— Most mint rokkant tisztet cseréltek ki. Családom kérelemmel fordult a genói vörös kereszt egyesületjéhez az olasz miniszteriumhoz. Szabadulásunkat a legutóbbi dicsőséges offenzívánk erősen hátráltatta. Huszonegyen voltunk, akiket most kicseréltek. Fájdalmas volt a bucsuzásom fogolytársaimtól, kik között nehéz szívvel hagytam el könnyező barátomat, *Kepes Armin*-t. De másrésztől szerettem volna, ha szárnyaim lennének, hogy minél hamarabb itthon lehessenek.

— Citta Ducalétól a határig meglehetősen egyhangú volt az ut. Az újságokat eltöltötték tőlünk, de azért nagy titokban hozzájutottunk a *Corriere della Sera*-hoz, amelyből a turini zavargásokról értesültünk. Benne volt egyik szocialista képviselőnek az a kijelentése, hogy Turinban sok áldozatja van a elégedetlenségnek. Ebből tudtuk meg csak, hogy milyen jelenetek játszódtak le Olaszországnak ebben a fontos és nagy iparal rendelkező városában. Egynehány olasz lapot sikerült átcsémpésznem a határon, és egynehány könyvet, melyek az olasz háboru termékei. Ezek között sok érdekes van, a többek között egyik könyv lakozli egy tizenkettődik századbéli olasz írónak a magyarokról írott jellemrajzát s ezt a háborus könyvtérnek mint mai igazságot találja fel olvasói elé. Szeretnék még beszélni azokról az impressziókról, melyek itthon megleptek, az olaszországi olcsóságról, mely az első percben érthetetlenül tolt számomra az itthoni drágaságot, de ezekről és más egyebekről néhány cikkben majd magam fogok beszámolni az *Aradi Közlöny* olvasóinak, most azonban pihenni szeretnék, kipihenni a három évi fogság kibeszélhetetlen sok és nehéz szenvedését.

Kell-e a házi orvos?

(Egy több gyermekes tisztviselő véleménye.)

A házi orvosi díjak felemelése s ezzel kapcsolatos annak a körítésnek felvetése, vajjon a házi orvosi intézményt nem lenne-e helyes egészen megszüntetni: napok óta vita tárgyal képezi, különösen azzal a szemponttal foglalkozik a közönség, mely a házi orvosi és általában az orvosi díjak megállapítását a család vagyoni viszonyai és családtagok számától tenné függővé. Lapunk legutóbbi számában hoztuk egy orvos véleményét ez ügyben, aki a házi orvosi rendszert eltörölné tartja. Ma egy tisztviselő nyilatkozatát közöljük, aki ellenkező véleményen van. Ime:

— A házi orvosi rendszer fenntartandó. Ennek megszüntetése csak a kevésbé keresett orvosoknak lehet érdeke, nem pedig azoké, akiknek sok „házuk“ van. A házi orvos honoráriumának a vagyoni viszonyok és a családtagok száma szerint történő megállapítása pedig egészen különös dolgokhoz vezetne. Vegyünk csak egy példát. X. orvos elmegy Y. tisztviselőhöz, aki beteg. Az orvos belép a tisztviselő lakásába és azt látja, hogy minden csinos, olgás, magyogó. Itt okvetlen jómódot vél az orvos a külső után és honoráriumát a jómód után fogja kíróni, dacára annak, hogy talán a tisztviselő a legnagyobb anyagi gondok közt él és egyebé sincs, mint a kellemes otthona, amelyet áldozatok árán szerzett meg. Az orvos tehát léptenyomon a tévedések tojástancát fogja járni, mert viszont találni fog jobb módu embereket, akik ordító szegényes környezetben szeretnek élni. Avagy nem marad más hátra, mint az osztályozás szigorú betartásának lehetősége miatt egy város lakóinak telekkönyvi és adózátsai lapjait az orvosok számára kiirni és azt, mint honorálási kiskátét használni. Ugyebár, ez a viccesizű fejtegetés komolytalannak és az ügyhöz nem méltó hangunak tűnik fel. Pedig a példák komolyak és a terv ily alapon keresztül nem vihető. Nem, mert az igazságosság reális alapjára nem építhető.

— Az új díjazások ismét a középosztályt fogják sújtani leginkább és ezek között a fixizetű magán és közalkalmazottakat, a kiknél tudnivaló, hogy az intelligenciáiknál fogva a külső látszat fenntartására mindig több lesz forriva, mint amennyit szabad lenne. Ezt azonban nem lehet tőlük rossz néven venni. Ez a kisebb túlköltekezés lelkiszükség, amelyet az orvos külső után lát ugyan, de valójában, mint a szegénység takaróját fel nem ismeri. Most már, ha egy ilyen családban, mondjuk öt-hat gyermek van, a tisztviselő egész évi fizetése sem lenne elegendő az orvos dotálására.

Aközönség tisztában van azzal, hogy a fokozódó drágaság az orvosokat éppen úgy sújtja, mint bármelyik a tudomány után élő alanyát ennek az államnak. Bizonyos újabb e részről jövő megterhelés ellen nem is zárkozhatik el, azonban azt hisszük, hogy az orvosok a régi rendszer fellorgatása nélkül is meg fogja találni azt az utat, amely a szereteten és emberbaráti magasztos érzésen át, a szivekhez és anyagi érdekekhez helyesen vezet.

VÁROS ÉS MEGYE.

A virilitok névjegyzéke. Arad sz. kir. város igazoló választmánya által 1918. évre megállapított legtöbb adót fizetők névjegyzékét az 1886. évi XXI. t.-c. 28. §-a értelmében folyó évi december hó 28-tól 1918. évi január hó 7-ig számított 15 napi közzemlére a városháza I. emeletén lévő hivatalos helyiségben közzemlére kiteszem azzal, hogy azt a közzemlére kitétel ideje alatt bárki betekintheti és ellene ezen idő alatt Arad sz. kir. város állandó bíráló választmányához címzett, hivatalomhoz írásban benyújtott felelővel élhet. *Várjassy Lajos polgármester*

Gyöngyös még mindig romokban.

(Elégedetlenség a lakosság körében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hét hónapja, hogy Gyöngyöst elpusztította a tűz és a vízvezeték nélküli város még ma is romokon hever. Egy gyöngyösi uriember, aki az ünnepek alatt Aradon járt súlyos panaszait mondotta el az *Aradi Közlöny* haditudósíójának a rekonstrukció és a segélyezés lassú tempója és fura metódusa miatt. A segélyösszegek ott hevernek a kormánybizottságnál, de hasznát nem veszi neki a lakosság, amelyek még azt sem engedik meg, hogy megsérült házait kijavíttassa és ideiglenesen lakásra használja fel. Vannak családok, akik kénytelenek voltak Budapestre felköltözni, és ott drága lakást béreltek, hogy fedél alá juthassanak. Van család, aki hat-száz koronát fizet a fővárosban havonta lakásért, noha Gyöngyösön saját háza van, de nem javíthatja és nem lakhatja.

Gyöngyösön mintegy ezerkétszáz ház égett le és megmaradt vagy 900 — mondotta a gyöngyösi ur —. A leégett házak lakosai jórészt rokonoknál, barátoknál és egy kiürült laktanyában helyezkedtek el, vagy meghúzódtak leégett házuknak valamelyik épen maradt zugában. Az ország közönsége és a külföld áldozatkészségéből mintegy másfélmillió korona gyűlt egybe a leégett és kárvallottak segélyezésére, melyből a szegény kárvallottaknak szeptember havában juttatták az első segélyt. A király és kormány Gyöngyös részére a leghathatósabb, leggyorsabb segélyt helyezték kilátásba, hogy Gyöngyös minél gyorsabban épüljön fel romjaiból és szebb legyen, egészségesebben épült várossá fejlődjék, mint volt. *Harrer* Ferenc dr. budapesti székesfővárosi tanácsos személyében hozzáértő kormánybiztost küldött ki a belügyminiszter, aki mérnöki hivatalt rendezett be Gyöngyös városában, akik hozzákezdhetnek a város újból való felépítéséhez — *papiroson*. Tényleg eme rajzok szerint Gyöngyös csakugyan szép és szebb lesz — mint volt, de most, hét hónappal a tűzvész után, csaknem ugyanolyan siralmas az állapota, mint volt közvetlenül katasztrófája után, mert senki engedélyt nem kapott ezideig, hogy leégett házán csak a legcsekélyebb javítási munkálatokat is eszközölhesse, amivel ismét lakhatóvá tehetné volna a házat az, akinek 6—8 szobás háza volt és most valamely sötét oduban kell családjával meghúzódnia. *Sem a lehető átalakításokra, sem új házak építésére senkinek se adtak még engedélyt*, nehogy kár történehen a nagyszabásúnak tervezett új városépítési terven, mely lehet, sőt valószínű, hogy igen szép lesz, de a legszebb holnap se vigasztalhat meg a sivár és tarthatatlan mai állapotokért. Gyöngyösön a szegény ember igen kevés. Csak a legutóbbi szüret is oly kedvező és jövedelmező volt, hogy a százmilliót jóval meghaladó összeg jutott a szőlősgazdáknak, akiknek tehát még a mai építkezési nehézségek mellett is bőven áll a pénz rendelkezésre, hogy építkezhetnének és éppen ezen irányban az építkezés megkönnyítésére az építkezési díjak és munkakerő rendelkezésre bocsátása tekintetében számítottak az állam segítő kezére, ehelyett azonban kezeik le vannak kötve, nem mozgathatnak, még a legkisebb javításra sem ad a kormánybiztos engedélyt és így nőttön nő az elégedetlenség, mely maholnap kitöréssel

fenyeget. A kormánybiztos alig látható Gyöngyösön, hetenkint talán 1—2 óráig időzik a városban, hogy ellenőrizze a papiroson, mint kel föl romjaiból Gyöngyös, de a leégett csak most kezdik magukat igen rosszul érezni, hogy tehetetlenek a kormánybiztosi hatalommal szemben és a város sem tehet semmit érdekükben. Nem anyagi segély kell nekik, mert arra legkevésbé szorulnak és akik rászorulnak, azt meg is kapják, hanem *szabadság*, a papiros munkálatok befejezése, hogy senkinek terhére ne essenek és visszaszerezhessék mielőbb régi kényelmüket.

Rossz idő jár a jósokra.

Egy aradi Pythia a járásbiróság előtt.

Mulatságos és vidám jelenetekben gazdag tárgyalás pergett le ma délelőtt a járásbiróságon. A lakbérleti bizottság tartotta szokásos heti ülését *Uray* József bíró elnöklété mellett, mely rendszerint érdekes ügyekben hoz döntő és megfélebbezhetően ítéletet. Ma ugyancsak komplikált történetben kellett igazságot szolgáltatni a háborús jogi kreációknak. Nem sablonos, ismert és agyon-taposott esetek adódnak itt elő, hanem egészen egyéni történetek. Ahány ember, annyiféle ügy. Ez alkalommal például egy jósnő és üzlettársa álltak szemközt a háziaszszonnyal, aki azért mondotta fel lakóinak a lakást, mert foglalkozásuk: a jövendőmondás olyan vásárszerű forgalommal járt, hogy ez gyakran botrányos méretűvé fejlődött.

A felperes *Piszár* Tivadarné asszony volt, aki nemrég megvásárolta a *Purgly* Lajosné-utca 152. szám alatt levő házat. Ebben az épületben többek között egy-egy lakást béreltek *Kovács* Lászlóné és *Putin* Sándor. A háziaszszony a lakóknak január elsejére felmondott, mert viselkedésük botrányos és súlyos kifogás alá esik. *Kovács* Lászlóné ugyanis jóslással foglalkozik és *Pythia* asszonyt olyan sokan keresték fel, olyan „jól ment az üzlete”, hogy a ház udvarát a kliensek tömege iornálisan ellepte. A társadalom minden rétegéből sereglettek a *Purgly*-utcai jósdához. Urinők, cselédek, hadiözvegyek, bánatos arák, kikoszorózott vőlegények jelentek meg *Kovács* nénél és kérték tőle, mondja meg: mi van a harctéren eltűnt fiúval, hová lett a férj, merre van a testvér? Az udvarban, a folyosón, és a kert előtt rendszerint husz-harminc kliens várt bebocsáttatást. És *Kovács* asszony jövendőt, mondott szép, vigasztaló hazugságokat, meséket, olykor *dodonai* rejtvényeket motyogott és a klientúra egyre kövéredett. A háziaszszony végre is megsokalta a bőséges forgalmat, felminda a lakást. A másik lakónak, *Putin* Sándornak azért mondott fel mert ő állandóan segédkezik a jósaszszony ügyeinek lebonyolításában. *Putin*nak olyan titkári szerepe volt: felvezette a jelentkezőket, sorrendet tartott és ügyelt arra, nehogy valaki mást megelőzve kerüljön be a jósnő elé.

A két lakó védőügyvéddel jelent meg a mai tárgyaláson és *Kovács* né hevesen tiltakozott a vád ellen. Kijelentette, hogy ő nem foglalkozik jóslással, a lakásán nem fogad senkit sem, különösen azóta nem, mióta Pi-

szané ah ázat megvette. *Putin* hasonlóképp érvelt, sőt azt is mondotta, hogy *Kovács* né ágyban fekvő beteg volt, így hát már ezért se jóslhatott.

— Halálomon voltam — mondja *Kovács* né — hogyan is jóslhattam volna?

A háziaszszony nyilatkozata szerint lehetséges, hogy *Kovács* né ágyban fekvő beteg volt, de így folytatta jövendöléseit, úgy, hogy néha egész kis vásár verődött össze az udvarban. Megemlítette még a háziaszszony azt is, hogy *Kovács* nénak már több ízben a rendőrséggel is meggyűlt a baja jóslás miatt, sőt nem egyszer meg is büntették. Hivatkozott a negyedmesterekre, akik jól ismerik a jósaszszonyt.

A lakbérleti bizottság elhatározta, hogy tanuként kihallgatja a negyedmestereket és bekéri az ügyben a rendőrség véleményét. Majd csak ezután mond ítéletet a bizottság. *Kovács* né — mint derék jósnő, aki meglátja a jövőt — már sejtí mi lesz a rendőrség és a negyedmesterek véleménye.

Visszavert

olasz előretörések.

Budapest, december 27. (Hivatalos.) Keleti harctér: Fegyverszünet. Olasz harctér: Assiago és Brenta között, valamint a Monte Tomban az ellenség gyengébb támadásait visszavertük. Az arcvonal többi részein mindkét részről zavaró tüzelés. Vezérkar főnöke.

Berlin, december 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Olasz harctér: A tűzérési tevékenység hevesége Assiago és a Brenta között tegnap alábbhagyott. A harcszakaszokban, valamint a Brenta és a Piave között egész napon át élénk zavaró tüzelés folyt. A Monte Tomba ellen intézett olasz előretörést visszavertük. *Ludendorff*. (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

MŰVÉSZET.

* A színházi iroda hírei. *Casanova*. Barna Izsó nagyszabású operettje, mely évek óta nem volt műsoron, most teljesen új betanulással került színre pénteken. Barna Izsó gyönyörű zenéje ma csaknem újdonságszámba megy a nagyközönség előtt és így nem csekély érdeklődésre tarthat igényt a *Casanova* felújítása. A címszerep *Barics* énekli. *Marion* harmas női főszerepét *R. Horváth* Mici, a többi vezető szereplők *Zöldhelyi* Anna, *Blidar* Vali, *R. Tóth* József, *Matoicsi* Győző, stb. A *Casanova* egymásután három este marad műsoron. — *Orfeusz a pokolban* lesz a legközelebbi operett-repriz, melyre a társulat készül. *Offenbach* halhatatlan zenei gyönyörűsége kiválóan elsőrangú szereposztásban kerül színre. *Euridike* parádés szerepét *Z. Várady* Margit énekli, a címszerepét *Matoicsi* B. énekli. *Pluto* *Barics* lesz, azonkívül résztvesz az egész személyzet. — *Előkészületen* *Ocskai* brigadéros teljesen új betanulással. *Tavas* és *Szerelmem*, a Városi színház operett-újdonsága. *Romanc*, a Városi színház újdonsága. Minden darabból állandóan folynak a próbák. *Winterri hangverseny*, amelyet *Winterri* betegsége miatt el kellett halasztani, január közepe táján lesz megtartva. *Winterri* ugyanis értesítette a rendezőseget, hogy január 15-ikén szívesen áll a *Gyermek Felruházó Egyesület* rendelkezésére. Így tehát, amennyiben a szimfóniák addig enyhülnek és hangversenyek megtartása ezáltal lehetővé válik, a *Winterri*-estély január közepe táján tartatik meg. A hangverseny pontos határnapját a rendezőség idejében közölni fogja. A megváltott jegyek természetesen érvényben maradnak, azok azonban, akik pénzüket vissza akarják kapni, jegyeiket a *Scherhag* cégnél visszavált-
hatják.

Három megyében keresik a kassza-betörőket.

(Ismeretesek a tettesek. — Az aradi rendőrség nyomozása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész város arról a vakmerő kasszarablásról beszélt, amelyet vasárnap éjjel követtek el az aradi villamosmű telepén. Az aradi rendőrség egész detektívtestülete foglalkozott ezzel a nagyarányú betöréssel, amely teljesen azonos a kisjenői és pécskai kasszarablással. Már akkor megirtuk, hogy az aradi betörés tettesei követhették el a kisjenői és a pécskai lopásokat és gyanunknak adtunk kifejezést, hogy valamennyi lopást egy jól szervezett, cigányokból álló betörő banda hajthatta végre.

A rendőrség ebből a gyanúból kiindulva széles körben megindította a nyomozást az egész város területén és a környéken. Beretz Ferenc rendőrkapitány detektíveket küldött ki Ségába az ottani cigánytelepre, detektívek kutatták fel a Tisza István-ut környékét és végül detektívek nyomoztak Mikelakán is. A mikelakai nyomozás nyomra is vezetett. Rasztig detektív kiment Mikelakára, végigjárta az összes korcsmákat és megtudta, hogy Mikelakán négy cigány járt házvásárlás ürügye alatt. Többek között megjelentek a postaépületben is és kijelentették, hogy megveszik a házat, mert Mikelakán akarnak letelepedni.

Most már az első nyom megvolt. Ezen tovább haladva Rasztig és Kovács detektíveknek sikerült két cigányférfit elfogni és ezeket behozták a rendőrségre, ahol kihallgatásuk alkalmával konokul tagadták, mintha a legkisebb részük is lenne a kasszarablásban. Az egyik cigány Bazi József azonban a keresztkérdések alatt beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy három társa követte el a rablást, ő is ott volt, de a rablásban nem vett részt, csak az ablak alatt állott őrt, a miért hatszáz koronát kapott. Hosszas vallatás után a cigány elmondta, hogy ő és társai Hódmezővásárhely környékéről valók és bizonyos, hogy a megszökött három tettes arra felé vette útját.

A detektívek Mikelakán házkutatást tartottak, amelynek alkalmával egy teljes parasztkocsit, két lóra való szerszámot, két parasztbundát, két dunnát, több ostort és egy őrmesteri zubbonyt is találtak. Ezenkívül találtak még egy nyél nélküli baltát, amelynek éle több helyen ki volt csorbulva. A csorbítások teljesen frissek és bizonyára valami kemény tárgyhoz való ütődéstől származnak. Azt azonban nem lehetett még megállapítani, hogy ezek a csorbítások a villamosmű Wertheim-kasszájához való ütődéstől, vagy pedig a baltának más helyen történt használatától származnak. A házkutatás alkalmával megtalált őrmesteri zubbony fontos bizonyíték a rendőrség kezében, mert a pécskai betörésnél, amely teljesen hasonló az aradihoz, az egyik szemtanu azt vallotta, hogy a négy tettes között egy őrmesteri egyenruhás alakot is látott.

A rendőrség megállapította a megszökött három cigány személyleírását. Az egyik Kolompár Béla negyvenegy éves, középtermetű, kövér férfi, a bajusza fekete és tömör, a feje kopasz, fekete ruhát és csizmát visel. A másik cigány Kolompár Tuba tizennégy éves fiatalember, középtermetű, sovány, hosszúkás arcú és általában bajuszt és szakállat borotválva, szürke csikós kabátot, bar-

nás nadrágot és csizmát visel. A harmadik cigány Kolompár János álnéven Bánfi János huszonöt éves, középtermetű, hosszúkás arcú, fekete bajuszu fiatalember, ki fekete bőrkabátot, arany órát és láncot visel.

A rendőrségnek bizonyíték is van a kezében, hogy ezek a cigányok követték el a kasszarablást. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a cigányok szállásadója Vörös János napszámos a tett elkövetése előtt két nappal egy finom reszelőt adott nekik, amit azzal az ürüggyel kértek el tőle, hogy gyűrűt akarnak reszelni. Ennek a finom reszelőnek egyik darabját megtalálták a Maros partján ott, ahol a kasszát megtalálták.

Beretz Ferenc rendőrkapitány telefonon beszélt a pécskai csendőrséggel, ahonnan érdekes dolgokat tudott meg a Kolompár testvérekről. Kolompár rendkívül elszánt, vakmerő emberek, akik semmitől sem riadnak vissza. Különösen veszedelmes a nagyerejű Kolompár Béla, akit nemrég elfogtak a csendőrök és akinek összeláncolva sikerült megszöknie.

Tudomására jutott a rendőrségnek, hogy nemrégiben Nagylakon is elkövettek kasszarablást és valószínű, hogy a tettesek Kolompárak voltak. A betörők kocsit és lovat loptak, a kocsira felrakták az elrabolt Wertheim-kasszát és este megálltak a nagylaki főtéren egy korcsma előtt. Véletlenül arra haladt egy makói detektív társaságban egy csendőrőrmester, aki odament a kocsihoz és a kocsin ülő alaktól megkérdezte:

— Mi baja van atyafi?

— Nagy baj van uram, befordult a kocsi egy gödörbe és be is megyek most a korcsmába, hogy segítséget hiújak, válaszolta az alak, aki besietett a korcsmába.

Az őrmester megtapogatta a kocsi tartalmát és érezte, hogy valami sima tárgy van rajta. Gyufát gyújtott tehát és ekkor látta, hogy a kocsin pokrócokkal letakarva egy Wertheim-kassza van. Besietett a korcsmába a tolvajok után, de ezeknek ekkorára már sikerült megugraniok. A Wertheim-kassza még ép állapotban volt. Ugyátszik, hogy a betörőknek nem volt idejük feltörni.

Az aradi rendőrség a hétfői nap folyamán értesítette az aradi kasszarablásról a vármegye egész csendőrségét, ezenkívül táviratozott a szomszédos vármegyék közbiztonsági hatóságaihoz és felhívta a figyelmét a menekülő cigányokra a szegedi és hódmezővásárhelyi rendőrségeknek és csendőrségeknek is. Hétfőn a rendőrség azt az értesítést kapta, hogy a cigányok Csorvás felé menekültek. A büntető osztály azonnal táviratozott a csorvási csendőrséghez, amely széleskörű nyomozást indított, de a cigányokat nem találta és erről értesítette is az aradi

Pasztor és Koródy detektívek hétfőn Hódmezővásárhelyre utaztak, felkutatották az egész környéket, de nyomozásuk eredménnyel nem járt. Erről ma telefonon tettesek jelentést Beretz rendőrkapitánynak. Az aradi detektívek most tovább nyomoznak. Csongrád megyében, de mindezt még nem tettesek jelentést nyomozásuk eredményéről. Ezalatt Aradon Kovács és Noé detektívek nyomoznak és több cigányt állítottak

elő, de nem sikerült megállapítani, hogy a most Aradon elfogott cigányok részese-e a kassza-lopásban.

Sikeres német előretörések.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelenti Nyugati harctér.

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A harci tevékenység az angol arcvonalon a Houthousteri erdő mellett a Lys északi partján Moeuvrenél és Mancoingnál időnkint élénk volt.

A német trónörökös hadcsoportja: Egy gárdahadosztály ezredei Bekonvauxtól északnyugatra heves tüzéségi és aknavető hatás után sikeres vállalkozásokat hajtottak végre. Délelőtt felderítő osztagok behatoltak a francia vonalakba. Délután több század lángszórókkal és rohamzászlóalj részeivel együtt gyalogsági harci repülőktől kísérve kilenc kilométer szélességben rohamot intézett az ellenség első árka ellen. A franciák ellentámadása súlyos veszteségekkel meghiúsult. A rohamcsapatok számos fedezék felrobbantása után több mint 100 fogollyal és néhány zsákmányolt géppuskával parancs szerint visszatértek kiinduló állásaikba.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja: Egy francia osztagot, amely Oberbunhauptól északra legelől levő árkaikat elérte, közelharoban visszavertük. Keleti harctér: Nincs ujság. Macedon arcvonala: Nagyobb harci cselekmény nem volt. Ludendorff.

Visszaélések a gabonával.

(Tömeges csempészes a vármegyéből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Napok óta Herling Gyula tb. városi főmérnök elnöksége alatt egy bizottság járja be Aradot. Ennek a bizottságnak az a feladata, hogy a gabonatermelőket ellenőrizze, vajjon helyesen jelentették-e be a cséplés eredfénnyét a Hódmezővásárhelyi részvénytársaságnak és vajjon beszolgáltatták-e feleslegüket. A bizottság eddig három esetben fedezett fel szabálytalanságokat. Herling főmérnök erről jelentést tett a revdörbiróságnak, amely megindította a kihágási eljárást mind a három esetben. Weil Károly dr. revdörbiró ma tárgyalta a három kihágási ügyet és megállapította, hogy Tirszin Bogumilné ötszázkilencven kilogramm búzával nem tudott elszámolni, amiért kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Pap Demeterné és Novák Miklósné három-négy métermázsza búzát nem szolgáltatott be és ezért a revdörbiró mindegyiket száz-száz korona pénzbüntetésre ítélte.

Ezenkívül tömeges gabona elrejtésről és csempészésről szerzett tudomást az aradi rendőrség. Tegnap huszonöt asszonyt és és férfit állítottak elő, akik Erdélybe akartak csempészni Aradon és környékén vásárolt lisztet, gabonát és tengerit. A csempészek Szászváros, Abrudbánya vidékéről és a magyarigeni járásból valók és azzal jöttek Aradra, Kürtösrre és a Bánhidymajorba, hogy elrejtett búzát, lisztet és tengerit vásároljanak és elszállítsanak. Több gazdálkodótól sikerült is vásárolniok, de Aradon felfedezték a csempészt, leszállították őket a vonatról és behozták a városházára. Körülbelül huszonöt métermázsza lisztet, búzát és tengerit koboztak el tőlük. A kihallgatás során elmondták a földmives asszonyok és férfiak, hogy a búzát, lisztet és tengerit métermázsánként százhusz-százharminc koronáért vásárolták a termelőktől. Grumáz László dr. revdörbiró megindította ellenük a kihágási eljárást és megindította azok ellen is, akik a készleteket elrejtették és maximális áron felül eladták.

A mai napon a revdörök ismét tizennyolc asszonyt és férfit állítottak elő, akik ugyancsak a környéken vásároltak elrejtett gabonaneműket. Miután körülbelül husz métermázsát koboztak el tőlük, ellenük is megindították a kihágási eljárást.

HIREK.

Massaryk a cseh-tót brigád élén.

(Telefon.) Genf. A francia hivatalos lap legutóbbi száma közli Clemenceau és Pichon jelentését, amely Poincaré elnökhöz van intézve és amelyben a cseh-tót hadsereg létesítéséről van szó. Ennek kapcsán közli a hivatalos lap az új hadsereg szervezetről kiadott rendeletet, mely hat pontot tartalmaz. A hat pont rendelkezései a következők:

1. A cseh-tót hadsereg a francia hadsereg parancsnoksága alatt áll és saját zászlaja alatt fog a központi hatalmak ellen harcolni.

2. Politikai tekintetben az új hadsereg a cseh-tót nemzeti tanács alá van rendelve, melynek székhelye Páris.

3. Az új hadsereg felszereléséről és ellátásáról a francia kormány gondoskodik.

4. A cseh-tót hadsereg katonai szabályzata megegyezik a franciák katonai szabályzataival.

5. Az új hadsereg a jelenleg a francia hadseregbe beosztott cseh-tót csapattekekből és más szolgálati ágakban alkalmazott honfitársaikból alakult.

6. Külön e célra tartandó minisztertanács fogja megállapítani az új hadsereg különleges szolgálati szabályzatát.

A Temps a rendelet kapcsán megemlíti, hogy az új cseh-tót hadseregen kívül külön hadosztály is létesül, amelynek élén Massaryk fog állani. Ezt a hadosztályt most toborozzák.

— **Siket Traján — főigazgató.** A hivatalos lap közli, hogy a király Siket Traján nagyváradi posta- és táviratigazgatót az V. fizetési osztályba posta- és táviratigazgatóvá nevezte ki. Siket Traján előléptetése bizonyára Aradon is rokonszenvvel találkozik. Siket Traján, mint nagyváradi postaigazgató az aradiak jogos panaszeit mindig a legnagyobb előzékenységgel intézte el és éppen ezért személye iránt rokonszenvet tudott kelteni Aradon.

— **Egy volt aradi tiszt karrierje.** Néhány nappal ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy a király Popovics Konstantin, harminckilencedik gyalogezredbeli alezredesnek a Lipót rendet adományozta. Az aradi háziezredben szolgált kiváló tiszt nagyszerű karrierjéről igen érdekes adatokat tudunk meg. Mikor őfelsége mint alezredes zászlóaljparancsnok volt a harminckilencedes bakák egyik zászlóaljának, megismerte az akkor még századosi rangban ugyanott szolgált Popovicsot és megszerette a snájdíj katonát. Figyelemmel kísérte a király a háború alatt is annak tevékenységét. Mikor most legutóbb az olaszok ellen indított offenzíva idején az uralkodó szemeláltára Popovics őrnagy kiváló csapatával nagyszerűen végrehajtott támadással kedvező helyzetet teremtett egy hadosztályunk számára, a legfelsőbb hadur elismerésének és tetszésének azzal adott kifejezést, hogy soronkívül alezredessé léptette őt elő és a Lipótrendet adományozta. Illetékes helyről felszólítást kapott az alezredes, hogy kérelmezze a **Mária Terézia renddel leendő kitüntetését is.**

— **Kritikus száz nap.** Bernből jelentik: Lloyd George a mezőgazdasági hadügyi bizottság 21-én tartott konferenciáján sürgős felszólítást intézett a mezőgazdákhoz, hogy a most következő 100 nap alatt kövessenek el mindent arra, hogy a hazai termést fokozzák. „Most kritikus időköt élünk — ugymond — egyetlen dolog a mi megmenthet minket, ha hajókat szerzünk a hadi anyagok szállítási céljaira.

— **Nem emelik a dohányárakat.** Az egész országban ismét nem lehet dohányneműeket, szivart és cigarettát kapni. Ehhez a dohányhiányhoz az ismert okokon kívül még egy újabb ok is járul: a **dohányrusok elrejtik készleteiket**, mert az a hír terjedt el, hogy a pénzügyi kormány január elsején felemeli a dohányneműek árát. Egy fővárosi újságíró ma Tömör Kálmán dr. pénzügyminiszteri tanácsoshoz fordult, aki kerekén megcáfolta a dohányáremelésének a hírét.

— Nem tudom, honnan terjedt el az a hír, hogy emelni akarják az árakat — jelentette ki Tömör tanácsos. — Kijelentettem már a múltkor is, hogy a kormánynak mostanában nincsen szándékában felemelni a dohányneműek árát, nem emeli most január elsején sem. Negatívumot persze nehéz bizonyítani, ezért nincs más hátra, mint bevárni a most következő négy napot, majd január elsején ki fog derülni, hogy a dohányneműek ára a régi marad és akkor talán napfényre kerül az a sok dohányáru, amit most a spekuláció reményében, de teljesen hiába, elrejtettek.

(Massaryk.)

A meglepetések egész sorozatával kedveskedtek a világháború alatt Bohémia jeles fiai. Kezdték ott, hogy nem akarták felvenni a küzdelmet az ellenséggel, majd új álmokat álmodtak és amikor minden égett minden lángokba borult, a föld minden pontján, a hol a kultura bármilyen formába elsubant, a poklok polifonikus zaja tombolt, akkor ők önálló királyságról meditáltak és minden alkalmat megragadtak arra nézve, hogy kellemetlenségeket okozzanak a monarchiának. Nemrég avval a pompás viccel lepték meg a világot, hogy elfoglalták Kiewet. A csehek egyszerűen hatalmukba kerítették az orosz várost, mondván, ha már itt vagyunk, ha már önszántunkból orosz fogságba kerültünk, leisztoljunk valamit. És most jön a csattanó, amint erről a francia hivatalos lap beszámol. A kitűnő újság ugyanis arról ad számot, hogy Franciaországban szerveztek egy cseh-tót brigádot, melynek élére Massaryk volt prágai professzort állítják. Ugy-e, ez valami remek, valami nagyszerű, sőt nagyszerű és nagyszerű. Massaryk a cseh-tót brigád vezére! Ilyet még nem pipált a világháború. A történelmi tanár, a száraz tudós kardot ránt, lóra pattan és ékes cseh nyelven, sok más-sal hangzós kacskaringós mondatban káromkodva és dühösen háboruba megy a központi hatalmak ellen. Massaryk, mint hős, ki ha kell, vérét is hullatja. Hahaha! Ki hitte volna, hogy ez a Massaryk tanár ilyesmire is képes legyen. És ő képes. A brigádéros nemsokára esetleg be is mutatkozik. Ez lesz a háború klouja. Massaryk jön! Massaryk itt, Massaryk ott! Éljen a brigádéros!

— **Katonai kitüntetések.** A szász király Henriquez János lovag gyalogsági tábornoknak a szász királyi Albrecht-rend nagykeresztjét az arany csillaggal és a kardokkal adományozta. A török szultán Vas Béla dr. 13. huszárezredbeli tartalékos főorvost az ottomán császári hadiérémmel tüntette ki. A király Popa Traján 33. gyalogezredbeli főhadnagynak a hadiékítményes vaskoronarend 3. osztályát adományozta a kardokkal.

— **Kinevezések.** A király Sárosy László dr. ezredorvost törzsorvossá, gyoroki Andrényi Kálmán szolgálaton kívüli főhadnagyot századosná, Reich Aladár 12. huszárezredbeli tartalékos zászlóst tartalékos hadnaggyá, Popoviciu György 33. gyalogezredbeli tartalékos egészségügyi zászlóst egészségügyi hadnaggyá nevezte ki.

— **A zsidók egyenjogúsításának ötvenedik évfordulója.** Ma, december 27-én van ötven esztendeje, hogy a magyar nemzet törvénybe iktatta a zsidó hitet valló lakosság egyenjogúsítását. Az emancipáció ötvenéves évfordulójának megünneplésére országos bizottság alakult, amelynek nevében Blau Lajos dr., a rabbiképző intézet rektora, Székely Ferenc és Vészi József aláírásával felhívást bocsájtottak ki a nevezetes nap megünneplésére. Valamennyi magyarországi zsidó hitközségben istentisztelet keretében hálaadó ünnepséget tartanak és azon kegyelettel emlékeznek meg L. Ferenc Józsefről, a nagy királyról és a nemzet nagyjairól: Deák Ferencről, Andrássy Gyula grófról és Eötvös József báróról, akiknek bölcsessége és emberiség teremtette meg a zsidók egyenjogúsítását. Az aradi hitközség templomában holnap péntek este Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi mond ünnepi beszédet a félszázados jubileum alkalmából és a hitközség előjárósága ez uton is meghívja a közönséget az ünnepélyre. Az istentisztelet a hitközség értesítése szerint fél öt órakor ol'chó daudi imával kezdődik.

— **Eljegyzések.** Sándor Iván és Mösner Eszti, jegyesek. Lusztig Dezső és Berger Lenke jegyesek. Ingusz Ernő dr. budapesti ügyvéd eljegyezte Stern Nellyt. Szaday Sándor ref. kántor, a „Czaglédi Közlöny” szerkesztője eljegyezte Krucsó Bálint postaaltszist leányát, Rózsikát. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Elvesztett és megkerült értékes csomag.** Csaknem négy évi bolyongás után, különféle külföldi peccétekkel telerakva egy érdekes és rendkívül értékes csomag tért vissza feladójához, Barra Gyula dr. aradi fogorvoshoz. A csomag vándorlásának érdekes története van. A háború kitörésének napjaiban, 1914. augusztus 2-án kellett volna Londonban a nemzetközi fogorvosi kongresszusnak összejönni, amelyen Barra dr.-nak egy nagyszabású előadása (The Platinum in the dentistry work) volt napirendre tűzve. Barra dr. el is utazott a kongresszusra és Londonba való útjában érte a hadüzenet és épen csak annyi ideje volt, hogy az utolsó pillanatban visszatérhetett Németországba. Elutazásával egyidejűleg azonban egy rendkívül értékes csomagot küldött Londonba, amely tudományos értekezésének kéziratán kívül platinából készült modelleket tartalmazott. A csomag természetesen eltűnt és képzelhető Barra dr.-nak kétségbeesése, mikor küldeményéről, amely évekre kiterjedő gondos munkájának gyümölcsét tartalmazta, hírt sem kapott többet. Mert tudni kell, hogy Barra dr. volt az első, aki már husz évvel ezelőtt a platinát gyakorlatban alkalmazta és az annak feldolgozására szolgáló módszert kitalálta és ez a csomag tartalmazta ennek a módszernek bemutatásához szükséges modelleket és az azt magyarázó kéziratot. Barra dr. már kénytelen-kelletlen beletörődött a nagy veszteségbe, mikor a napokban esodálatos módon Németalföldön részről visszakapta a csomagot, amelyben az érintetlen modellekkel együtt megtalálta az értekezés kéziratát is. Az ennyi viszontagság után megkerült kézirat most a modellek sikerült rajzaival együtt megjelent a német fogorvosok legelőkelőbb közlönyében, a „Deutsche Monatschrift für Zahnheilkunde” legutolsó számában.

— **Harcosok üdvözlote.** A messzi Dnyeszter partjáról tábornok mellől küldenek üdvözlote az aradiaknak karácsonyra a 2. honvédegyalozredből Holló Béla önkéntes, Markovits A. szakaszvezető, Róth Márton önkéntes tizedes, Palos Endre önkéntes tizedes, Balla István önkéntes tizedes, Renye Ferenc önkéntes tizedes, Pál Pál szakaszvezető, Kuparescu Géza önkéntes tizedes. — Sok üdvözlote és boldog újévet küldenek a román frontról rokonaiknak és ismerőseiknek az aradi 3. huszárezred következő távirásza: Jeek Miklós káplár, Szattler György káplár, Bachmann Jakab szakaszvezető, Rudolf Gusztáv káplár, Ingrisch Jakab káplár, Papp István, Kuhu Péter szakaszvezető.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Londonban áprilisra békét várnak.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti Hágából: Cernin gróf beszéde, melyet Bresztlitovszki béketárgyaláson tartott, Hollandiában rendkívül kedvező benyomást keltett és dacára annak, hogy a sajtó nem tulságosan optimisztikusan téli meg a helyzetet, majdnem egyhangulag megállapítják, hogy a beszéddel nagy lépés történt előre. Általános a vélemény, hogy ez a lépés tulajdonképpen a központi hatalmak egy újabb béke javaslata.

Rotterdam. Rotterdamból jelentik, hogy a karácsony előtti vasárnapon Londonban az orosz külön békére szóló fogadások 2:1 agra emelkedtek. Az általános békére 1918. április 30-ra parira történtek fogadások.

Zürich. A Morning Post jelenti, hogy Lansing néhány nappal ezelőtt a szenátus egy bizottságának kijelentette, hogy az összes hadviselő által megszállott területeket vissza kell adni és hogy Németország egyetlen büntetése abban állna, hogy az okozott kárt jóvá tegye.

Zürich. Washingtonból jelentik, hogy Chikagóban és Baltimoreban nagy drágaság elleni tüntetések voltak, melyeket véresen kellett elnyomni. Chikagóban a helyzet különösen feszült, miután az entente ellenes érzelmei polgármester nem tett semmiféle intézkedést a nyomor enyhítésére és kijelentette, hogy a washingtoni hatóságoknak kell gondoskodniok segítségről, mert ők okozták a bajokat.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti Hágából: A Temps jelenti Washingtonból: Mexikó helyzete újból igen komoly. Vigeland tábornok számos nagy várost és helyiséget megszállott.

Párisból jelentik: Kedden délután a kamarában fontos vitát várnak Franciaország külpolitikájára vonatkozóan. A szocialisták interpellációban kérdést intéznek a kormányhoz, milyen álláspontot foglal el a bresztlitovszki béketárgyalásokkal szemben. Hír szerint Pichon külügyminiszter a kormány nevében nyilatkozatot tesz az aktuális külpolitikai helyzetről.

Kik ülnek a zöld asztalnál Breszt-Litovszkban? Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt a következőket közli a béketárgyaláson résztvevő orosz delegátusok személyéről: Joffe, a delegáció elnöke, körülbelül negyvenéves ember. Körülbelül ugyanilyen idősök a delegáció többi tagjai is, kivéve a tiszteket, akinek nagyrésze fiatalabb. Nagy feltűnést keltett a delegáció egyetlen női tagjának, Biezenko asszonynak a megjelenése, akit Lenin a hadügyminiszteriumba osztott be. Biezenko asszony körülbelül 35 éves, szürke köpenyt és fehér gyapjuszapokát hord. Fekete selyembluzban, simára fésült hajjal lép be a terembe. A katonai köldötségek egyik tagja, Skalon tábornok, aki tudvalevőleg öngyilkosságot követett el és Altvater ellentengernagy, aki feltűnően hasonlít a volt cárhoz, Frocke orosz vezérkari ezredes és Lipski orosz vezérezredes. A tárgyalások közben érkezett meg Delive-Dabrovolszki diplomata Breszt-Litovszkba. A fegyverszünet aláírásáról jegyzőkönyvet vettek fel. Amikor Lipót herceg a jegyzőkönyvet a szövetségesek nevében aláírta, Hoffmann vezérnagy és Mérey nagykövet ültek mellette. Hoffmann-tól balra Ganoseb alezredes, Mérey mellett pedig Törökország képviselője, Zekki pasa ül. Azok között a magasabbrangú német tisztek között, akik a szerződést aláírták, szerepeltek Born tengerészkapitány, Wirbach őrnagy és Rosenberg lovassági százados. Lipót herceggel szemben ül Joffe, Kamenev és Biezenko asszony között, aki a szerződést Oroszország nevében írta alá.

Az aradi közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportjának elnöksége ez uton értesíti tagjait, hogy 1917. évi december 29-től kezdve az áru kiszolgálás hétköznapokon a következő sorrendben fog történni: 1. hétfőn: azoknak a kiknek névkezdőbetűje A—F. 2. kedden: G—M. 3. szerdán: M—R. 4. csütörtökön: S—Z terjed. 5. pénteken: a vidéki hivataloknál alkalmazottak, 6. szombat, vasárnap és ünnepnapon áru kiszolgálás nincsen. Az árukiadás hétköznapokon délelőtt 10—12-ig és délután 3—5 óráig tart. Arról, hogy mely napokon mily áru kerül kiosztásra a tagok körlevellel lesznek értesítve és ezenkívül a pénzügyi palota Andrássy-téri kapujánál kifüggesztett hirdetési tábláról is tudomást szerezhetnek. Elnökség.

Halálozás. Nussbaum Izidor, volt sajtóíró, életének 56 évében Aradon elhunyt. Temetése f. hó 28.-án, d. u. 2 órakor lesz az Erzsébet-körsz. 18. sz. gyászházban.

Dívtos névjegyek, Kerpelnél.

Osak tüzérsegítést adtak az angolok az olaszoknak. Berlinből jelentik: A Berliner Tagblattnak az olasz frontra kiküldött tudósítója december 25.-én jelenti, hogy a nyugati hatalmak tüzérsegítést támogatáson kívül eddig semmiféle más támogatást nem adtak az olaszoknak. A sürgősen kért segítőcsapatok még sehol sem mutatkoznak az olasz fronton, ellenben az angol és francia csapatokat rendőri szolgálatra alkalmazzák az olasz front mögött. Más tudósítások azokról a borzalmas pusztításokról adnak hírt, amelyeket francia ütögek visznek végbe a Piave mentén elhúzódó egykor virágzó területen, ahol a francia tüzérsegítéssel kíméletlen ágyúzása és elárasztó lövedékei következtében a helyiségek mindenütt szivettéppé vált embereket, nagyrészt asszonyokat és gyermekeket, dermesztő hidegben elmenekülni. A tüzérsegítési tevékenységen kívül a harci tevékenység csupán helyi harcokra szorítkozik, amelyek egyes állások ellen folynak. Egybehangzó jelentések szerint az olaszok ezekben a harcokban a központi hatalmak tüzérsegítésének biztos célzása folytán óriási veszteségeket szenvednek.

Kenyérjegykenyszer Aradon. Az aradi vendéglőkben, kávéházakban és más nyilvános helyeken kizárólag azon idegenek részére szolgáltatottak ki kenyérjegy ellenében kenyér és főtt tészta, akik aradi szállodákban megszállottak és a szállodák tulajdonosától vagy megbízottjától naponta 28 dekagrammnak megfelelő kenyér és tészta kiszolgáltatására jogosító jegyet nyertek. A helybeli lakosság részére a vendéglőkben, kávéházakban, nyilvános étkező helyeken stb. sem kenyér, sem pedig főtt tészta ki nem szolgáltatott, s a közönség ezeknek kiszolgáltatását követelni nem jogosult. Cukrász süteményre, tortára jegyet nem kell leadni. Kibocsátott kenyérjegyek szelvényei magukban nem érvényesek, azokat a jegyről csak a vendéglős, kávé, pék stb. válthatja le. Minden jegy csak arra a napra érvényes, amelyikre ki van állítva. A vendéglősök, kávéosok stb. hatósági felhívásra a jegyekkel elszámolni kötelesek és mindaddig új liszt vagy kenyér ellátmányra igényt nem tarthatnak, amíg a régi jegyekkel el nem számoltak. Varjassy Lajos polgármester.

Gyors- és gépirási tanfolyam. Minden hó elsején kezdődőleg gépirási tanítás az összes rendszerű irógépeken. Gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetésével. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József irógép vállalatánál Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11—41.

Megszüntetett hadseregszállítási perek. Hegy dolgoztak a pesti detektivek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész országban nagy port vertek fel azok a szenzációs bűnügyek, amelyeket 1915-ben a fővárosi államrendőrségnek Szatmárra küldött kirendeltsége hajszolt fel — mint azóta már több ízben kiderült — a gyanúsítottaknak és tanuknak hallatlan terrorizálásával, valótlannak tartalmu jegyzőkönyvek felvételével és az erőszak összes eszközeinek válogatás nélküli alkalmazásával. Körülbelül 18 embert sikerült így különféle kérészekkel tényállás alapján letartóztatnia az államrendőrség kirendeltségének akiknek szatmári működésétől volt hangos abban az időben az ország.

A folyamatba tett ügyek között talán leg-szenzációsabb volt az, amelyet Kovásznay Zsigmond, batizi földbirtokos ellen erőszakoltak ki a budapesti nyomozó közegek. Hosszasan tartó és alapos nyomozás után a napokban érkezett meg a debreceni kir. ügyészségnek ebben az ügyben hozott határozata, amely az államrendőrség által felhajszolt bizonyítékokat mind alaptalanoknak, terrorral létrejöttnek jelentvén ki. Kovásznay Zsigmond ellen a nyomozást megszünteti.

Az alaptalanul beállított vádak valótlanságának megállapítása azért húzódott ilyen hosszú ideig, mert az iratokat a hadbíróóság csak most küldhette át a debreceni ügyészséghez.

Az egyik vádpont az volt, hogy Kovásznay Zsigmond az általa a hadsereg részére szállított marhák lemészárlásánál azok súlyának megállapítása és bediktálása körül visszaéléseket követett el azért, hogy magasabb súlymennyiség állapíttassék meg.

Ezzel a váddal szemben a megszüntető határozat megállapítja, hogy a mázsálás nagy nyilvánosság előtt, az állatok tulajdonosának és más érdeklődőknek jelenlétében történt, sőt csendőrök is voltak jelen a rend fenntartása céljából.

Megállapítást nyert a nyomozás során, hogy Kovásznay az általa vásárolt vágómarhák árára nézve a korábbi tulajdonosokkal a katonai mázsálás után számolt el s az elszámolás alapul azok a súlyadatok szolgáltak, amelyeket a katonai lemérés során állapítottak meg, hogy javára üzleti haszonként 8 fillér maradt, amennyivel az általa vásárolt marhákat a katonai bizottság drágábban vette át tőle, mint ő a gazdától.

A másik vád az volt, hogy Kovásznay 360 sertést adott át a katonai bizottságnak és átadás előtt az átvétel helyén ezeket a sertéseket a sárban megfűrésztötte, hogy így súlyosabbak legyenek.

Erre vonatkozólag a nyomozás során megállapítást nyert az a körülmény, hogy Kovásznay Zsigmond a sertésekre vonatkozólag is olyan megállapodást létesített a sertések korábbi tulajdonosával, gr. Teleky Irén pálfalvi uradalomával, mint a vágómarhákra azok eladói, hogy az elszámolásnál az a súlymennyiség az irányadó, amelyet a katonaság az átvételnél megállapít, tehát nem volt érdeke itt sem, hogy a pálfalvai uradalom javára a súlyt törvénytelen uton növelje. Tényként megállapította a nyomozás azonban azt, hogy a katonai bizottság reggel 9 órára tiltotta ki az átvétel idejét a vásártérre, de csak d. u. 4 órára érkezett oda. Ez idő alatt a sertések éheztek, súlyuk csökkent, viszont azt, hogy az esős napon sárosak ne legyenek, semmiféle hatalommal se lehetett megakadályozni. Ez volt tehát az anyaga annak az országosan szenzációs bűnügynek, amely a fővárosi államrendőrség közegei felhajszoltak.

Hogy pedig ezt milyen panduri eszközökkel érték el, azt megállapította már egy másik, szatmári vonatkozású ügyben a kassai hanvédhadbíróóság, a nagyváradi törvényszék, a temesvári hadbíróóság és utal ezekre a debreceni kir. ügyészség megszüntető határozata is.

Ez a határozat megállapítja, hogy az államrendőrségi közegek erőszakoskodása és fenyegetőzése folytán került jegyzőkönyvbe több,

oly dolog, amit a tanuk vagy nem mondtak, vagy másként adtak elő. Egyes tanuk előtt a jegyzőkönyveket nem olvasták fel. A rendőrök egyes vallomásokat a tanu akarata ellenére, önkényesen vettek jegyzőkönyvbe.

Egyik tanutól a rendőri közegek erőszakkal és azzal a fenyegetéssel csikartak ki 24 órai fogvatartás után történt kihallgatása során vallomást, hogy ellenkező esetben továbbra is fogva tartják.

Igy alapozták meg vádjaikat az államrendőrség közegei és két és fél esztendő kellett, hogy gonosz vádjaikat az igazság tisztázza, hogy ártatlanul meghurcolt embereket, családokat a szörnyűséges szenvedések alól megváltson, hogy lehetővé tegye részükre, hogy ártatlanságuk kiderítettén, emelt fővel járjanak a társadalomban.

Gazdaggá tette a kelengye.

(A háborus árhullámszás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lányosháznál a kelengye kérdése mindenkor komoly gondot okozott a szülőknek. A menyasszonyok azt tartották, hogy a fehérnemű olyan könnyű és finom legyen, mint egy szép szerelmi vallomás és valljuk be: a messzi békeidőkben akadtak is dus és gazdag kelengyék Aradon is. A legegyszerűbb familiában is arra törekedtek, hogy a férjhez menendő leány csinos dolgokat vigyen a házhoz. Hónapokon keresztül kattogott a gép, készültek a lenga csipkék, beszédes himzések, kecses zsebkendők és más otthoni ruhadarabok.

Még a békeidőben történt, hogy egy aradi urileány, aki jegyben járt, nagy kelengyét kapott a szüleitől, akik akkor jómódúak voltak. A család mindenről gondoskodott. Már elkészült a drága kelengye, kitűzték az esküvő napját is, amikor kitört a háború és a vőlegénynek a harctérre kellett menni. Frakk helyett csukaszürkébe ültözött a vőlegény és elutazott. Teltek-multak az idők, a háború egyre tartott és a vőlegénytől, aki az orosz harctéren küzdött, gyakran érkeztek a rózsaszínű tábori lapok. A menyasszony várt, a vőlegény harcolt, de a háború csak nem akart véget érni. Időközben a leány édesatyja rosszul spekulált, a vagyon elszűnt és ami csak értékes tárgy volt a háznál, pénzé tették. A szerelmes menyasszony, aki a háború miatt jutott ilyen hosszú mátkaságra, csak várt és egyre várt. Másfél esztendőig hűségesen jöttek a harctérről lapok. Végre beköszöntött, amitől úgy félték: a vőlegény megsebesült és egy galíciai kórházban meghalt.

A leány árvaságra jutott, a szülői házba — az apa rossz spekulációi folytán — beköszöntött a nélkülözés és a helyzet egyre rosszabbá és sötétebbé vált. Már piacra dobtak a szülők sok értékes holmit, csak a kelengyéhez nem nyúltak. Szába örködött a ház fölött a nyomor, hiába tartott örök posztot a nélkülözés, a szép kelengye érintetlenül állt a szekrényekben. A leány többször kinyitotta a szekrények ajtaját és nézte a finom, kedves holmit, gyönyörködött a kecses tárgyakban és egyben valami szörnyűséges keserűséget érzett a szíve alatt.

Mig az árván maradt menyasszony érintetlen kelengyéjét nézegette, mig bánatosan merengett az elrohant idők felett, azalatt a háborus életben a konjunktúra hullámai magasra szöktek, a fehérnemű horribilis módon megrágtak. A fehérnemű iránt nagy kereslet indult meg és egy gazdag család megtudta, hogy egy aradi urileány csinos kelengyével rendelkezik. Elmentek a szegény familiához és megkérték, adja el leánya kelengyéjét, amire nekik gyorsan szükségük van. A leány eleinte hallani sem akart arról, hogy a fehérneműt eladják, azonban olyan olyan tetemes árat ígérték érte, ami gondolkozóba ejtette. Hosszu alkudozás után most végre sikerült a szegény leánytól a békebeli kelengyét megvásárolni, ami imponáns összegért: százezer koronaért került el.

Az egyszerű viszonyok közt élő leány hirtelen így került gazdag sorba. Meg kellett válni kelengyétől, hogy gazdaggá legyen.

Birtok, valuta, tőzsde.

Lányi Mór nyilatkozata az Aradi Közlönynek.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Közgazdasági életünk egyik kiválóságához, Lányi Mórhoz, az Agrárbank igazgatójához, volt országgyűlési képviselőhöz, az Aradon is jól ismert pénzügyi kapacitáshoz fordultunk, hogy az egész országot érdeklő földbirtokpolitika jövőbeli kialakulásáról halljunk legilletékesebb helyről véleményt. Lányi Mór nagy koncepciója válasza, bár dióhéjban ad felvilágosítást, de annyira markáns a maga tömörségében is, hogy ahhoz nincs mit hozzáadnunk. Egészséges, racionális földbirtokpolitikával gazdag, új Magyarországot lehet megteremteni. Gyámkodás nélküli független kereskedelmi politikával pedig megteremthető a valutának aranykora, amelyről Lányi Mórral folytatott intervjunk szintén beszédes képeket ad.

Pontokba foglalva adjuk a szokásos intervjukat érdekességében messze felülmuló megnyilatkozást.

1. A háború utáni földbirtokpolitika miként fog kialakulni?

A háború után az állam legfontosabb feladata a rokkantkérdés megoldása. Visszavezetni a rokkantakat a háború előtti foglalkozásukhoz legegyszerűbb kötelessége az államnak. Tekintettel pedig arra a körülményre, hogy rokkantjaink tulnyomó része mint földnélküli mezőgazdasági munkás dolgozott, az állam legfontosabb feladata, hogy ezeket földhöz juttassa. Erre a célra jogosult minden eszköz, melyet az állam felhasznál, ha pártatlanul és az állami telepítésekénél szerzett rossz tapasztalatokon okulva, iparkodik a rokkanttelepítés kérdését megoldani. Csak ha ez a kérdés már helyes megoldást nyert, lehetne szerintem további tervekkel foglalkozni, de nagyon fontos, hogy csak olyanok juthassanak földhöz, akik ennek a helyes és egyszerű művelését úgy egyéni tulajdonságukkal, mint anyagi helyzetükkel kellőképpen biztosítják.

Erre intenek a román és orosz politikának azon kudarcai, amelyek mindabból eredtek, hogy gyenge elemek kezében a föld nem produktív termelési eszköz, hanem visszaélésekre alkalmas adó állami kegyadomány.

2. Az idegen tőke magyar földszerzési vágya belolyásolja-e a földbirtok egészséges megosztását?

Az idegen tőke inváziója a földszerzés téren politikai szempontból semmi esetre sem kívánatos, bár ha csak szórványosan jelentkezik, figyelemmel azon körülményre, hogy egyes elhanyagolt nagybirtokainkat veszi intenzív művelés alá, sem közgazdasági, sem nemzeti szempontból nem mondható hátránynak.

3. A hadikölcsön nagy eredménye javít-e valutánkon?

Ismeretes, hogy a hadikölcsön célja bizonyos bankjegymennyiségnek a forgalomból való felszívása. Mennél inkább sikerül ez a művelet, annál jobban csökkenti a bankjegyinflációt és annál nagyobb biztosítékot nyújt arra nézve, hogy az állam a következő hadikölcsönig a kapott bankjegymennyiséggel gazdálkodhat és nem lesz kénytelen újabb papírmennyiséget kibocsájtani. A bankjegyinfláció csökkentése szempontjából tehát a hadikölcsön nagy eredményének feltétlenül hatása van valutánkra bár a békehíreknek, amelyek kilátásba helyezik Németország behozatalunkat monopolizáló helyzetének megszűnését és exportunk növelé-

sének lehetőségét, sokkalta nagyobb hatást tulajdonítok.

Leromlott valutánkon általában külföldi eladósodásunk csökkentése segíthet, akár az egészségesebb áruexporttal, akár pedig a kevésbé jóhatású és inkább pillanatnyilag ható értékpapírexport útján. Kétségkívül nagy előnyünk, hogy a körülbelül 24 milliárdos háborús költségünk dacára, külföldi adósságunk csak körülbelül 4 és fél milliárddal emelkedett.

4. Indokolt-e az Osztrák-Magyar bank elleni támadás, miért nem indítottak hasonló támadást a Deutsche Bank ellen, amelynek több német pénzügyi faktortal együtt szerepe van a mi valutánk lerontása körül?

Bizonyos, hogy az Osztrák-Magyar bank nem volt a háborúra felkészülve, az azonban ne megvedül a jegybank hibája. Teljesen jól exponálta a kérdést Wekerle miniszterelnök, anti-dön beszédében a sorok között utalt arra, hogy a Deutsche Reichsbank hielyzete lényegesen könnyebb volt, mert ott egyéb pénz szurrogátumokkal dolgoztak, míg nálunk csak az Osztrák-Magyar bank hitelével.

5. Az új tőzsdei szilárdulásnak okai?

Az új tőzsdei szilárdulásnak okait én talán abban a reményben találom, hogy némi kilátás van a tervezett új adók enyhítésére. Ha ezek a törvények a javaslatban foglalt összes intézkedések fenntartásával lépnek életbe, úgy ez nagy részvénytársaságok oly exorbitáns megterhelésével járna, amelynek feltétlenül visszahatása lenne a részvények jövedelmezőségére. Mint azonban a minapi lanyhulásból is látni, a tőzsde elveszítette azt a körülbelül egy évig tartó biztonságát, amely egy állandó hausse-tendenciában nyilvánult meg és visszanyerte békében megszokott érzékenységét, természetesen a háborus arányokhoz mért kilengésekkel.

Horovitz Gusztáv.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az orosz fogoly gyermeke. Restye Flórené lökösházi asszony a községben dolgozó orosz foglyok egyikével viszonyt kezdett, aminek nemsokára látható jelei mutatkoztak. A szerencsétlen asszony 1917. év január hó 14-én reggel egy egészséges fiugyermeknek adott életet. Midőn Restye Flórené meghallotta a gyermekírást, az újszülöttet torkon ragadta és megfojtotta. Másnap a csecsemő hulláját kőtenybe csavarta és a háza mellett lévő kertben elásta. A gyermekgyilkos asszony fölött ma ítélkezett az aradi törvényszék Nagy József táblabíró elnökle mellett. A vádat Gyen-Zoltán ügyész képviselte. Restye Flórené azzal védekezett, hogy mikor gyermekét megszülte, elájult és csak este tért magához, amikor a csecsemő már halott volt. Ezenkívül nagyon szegylete az orosz fogollyal folytatott szerelmi viszonyt. A bűnös anyát több enyhítő körülmény figyelembevételével mellett a törvényszék három havi fogházra ítélte.

§ „Lopott kapukalocsal jött be”... címen megírtuk, hogy a járásbíróság becsületsértés vétsége miatt Scherber Kálmán házmaster-nét 60 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre ítélte. A bonyolult becsületsértési ügy többi szereplőit: Biró Sándort és nejét is elítélték, de a büntetés végrehajtását — bűnmukra nevezve felüggesztették.

Olaszország megunta a háborút.

(Aradi tiszt az olasz nép igazi hangulatáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az olasz háboru első fázisában esett fogságba Bácskai Jenő, *Bienensteck* borossebesi kereskedő fia, aki mint hadnagy vett részt a délifronton megkezdődött harcokban. Bácskai heteken át derekasan küzdött, a legrosszabmesebb ütközetekben vett részt, míg egy alkalommal fogságba került. Két és fél éven keresztül synylődött a különféle itáliai fogoly táborokban Bácskai aradi hadnagy, két és fél éven által volt távol szeretteitől, szenvedett, éhezett, raboskodott, míg most mint esererkant ujból élvezheti a szülői ház megnitt melegét. Bácskai karácsony első napján érkezett, Aradra, ahol már várták hozzátartozói. Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalma volt beszélgetni az Olaszországból hazajött hadnaggal, aki élményeiről, az olasz katonák és a nép hangulatáról és az ottani viszonyokról az alábbiakat mondotta:

— Az olasz fogolytáborokban mindenütt a legnagyobb szigorúsággal örködnek azon, hogy a fegyelem esorbát ne szenvedjen. A tisztek csak erős örizet mellett mehetnek ki az utcára. A fogság első idejében heteken, sőt hónapokon keresztül nem volt szabad az épületet elhagyni, majd mikor újabb fogolyzárlitmány érkezett, bennünket más városkába vittek. Mikor a mieink sikeresen nyomultak előre Szerbiában és Albániában, azokban az időkben gyakran cseréltünk helyet. Ugyanis a szerb és albán foglyokat legnagyobbbrészt Olaszországba hozták és így a fogolytáborok befogadó képessége egyre szűkebbnek bizonyult. Váltogattak, cserélgettek bennünket és nem tudták az olasz katonai hatóságok: hogyan oldják meg a ránk nézve egyre súlyosabbá váló helyzetet.

— Az olasz nép egyébként torkig van a háboruval. A nép éppen úgy óhajtja a békét, mint nálunk, vagy más országokban. Egyes olasz vidékekről már hónapokkal ezelőtt érkeztek olyan hírek, hogy zavargások történtek, melyek vérengzésbe fultak. A katonaság között is egyre fokozódik a kedvetlenség. Aki csak teheti, megszökik a háboru elől. Beszélgettem több olasz tiszttel, akik azt mondják, hogy rengeteg öncsonkítás fordul elő, ami egyik legplauzibilisebb jelensége a háborutól való irtózásnak. De nemcsak a legénység, hanem a tisztikar táborában is nagy az elkeseredettség. Mindenki azon gondolkozik: hogyan lehetne gyorsan véget vetni a meddő tömegmészárlásnak. A legelsőzantabb katonák a Bersagliére és az Álpini ezredekben vannak. Ezek közül még akadnak lelkes emberek, akik szívesen meghalnak a hazáért, de más fegyvernemhez tartozó katonák már inkább megszöknek, mint sem a frontra menjenek. Az olasz frontokon a komoly ellentállást a francia és angol katonák fejtik ki. Vezető körökben nagy bizalommal néznek az amerikai hadosztályok elé. Mi azonban úgy tapasztaltuk, hogy ezekkel a demoralizált és béke után sóvárgó katonákkal nem lehet háborút folytatni.

— A bánásmód az utóbbi időkben egy kicsit megváltozott és több szabadságot élvezhetünk, ami azt jelenti, hogy egy-két órát felügyelet mellett járkhaltunk a városban. Olaszországban a közlelmezési viszonyok sok tekintetben tūrhetőknek mondhatók. Rizs bővíben van, nemkülönben kávé, tea, cukor, makaróni stb. A rizs ára kilogrammonként három lira, kávé kilenc lira. Ha pénz áll volna rendelkezésemre, úgy sok rizst és kávé tudtam

volna szerezni Olaszországban csupán tüzelőanyagokban éreznek veszedelmes hiányt. Egy vagon fa 2800 lira; a szén is horribilis módon megdrágult. Ruházkodási cikkek igen olcsón szerezhetők be; szövet, posztó, selyem, gyapju- és cérna áru az olasz kereskedésekben felhalmozódott. Idegen forgalom nincs, az áru senkinek sem kell és így érthető, hogy ezek a cikkek olcsón kaphatók. Mielőtt a fogságból megszabadultunk, az olasz tisztek egymásután jöttek hozzánk és bizonylatokat kértek tőlünk arról, hogy jól bántak velünk. Erre a bizonylatokra azért volt szükségük, hogy ha ők fogságba esnek, fel tudják mutatni a mi irásainkat, miszerint ők jól bántak velünk.

Olaszországon végig, Svájcban át bevezelt és lefüggönyzött ablaku vasuti kupékban tettük meg az utat. Svájcban több állomáson szívesen fogadtak bennünket és mindenütt Liebergakét kaptunk. Elláttak bennünket élelemmel, szappannal és valódi egyiptomi cigarettával. Honvágytól hajtva, izgatottan utaztunk haza abba az országba, melyet két és fél éve nem láttunk és amely után a nap minden percében beteges nosztalgiát éreztünk.

KÖZGAZDASÁG.

— Felmentettek hadikölcsönjegyzési kötelezettsége. Felhívom az Aradon tartózkodó katonai szolgálat alól felmentettek figyelmét ujból a december 28-án, délelőtt 9 órakor a városháza tanácstermében a hadikölcsönjegyzéssel kapcsolatban tartandó értekezletre. Megjegyzem egyuttal, hogy az értekezleten nem csak a cs. kir. 33. gy.-a. pótzászlóaljának kiküldöttje, hanem a m. kir. gyulai 2. honvédpótzászlóalj megbízott főhadnagya is jelen lesz. Arad, 1917. december hó 27. Varjassy Lajos polgármester.

— Aradi feltalálók jutalmazása. A Weitzerbizottság Varjassy Lajos polgármester elnökletével ma délelőtt ülést tartott, amelyen kiöztötték az ipari szerszámok és találmányok támogatására szolgáló ezerkoronás ösztöndíjat. *Hendi János* gránátfüró gépet talált fel, *Tomes István* vésőgépet, *Sztrazalka János* csőforrasztó készüléket, *Hönig Ottó* pedig bányászokban használható vízátthalan lábszárvédőt. A bizottság a feltalálókat egyenként 250 koronával jutalmazta meg. Megállapította a bizottság, hogy a hadiparkölcsönpénztárt háromszázevenegy iparos vette igénybe és összesen hetvenezer-négyszázezer korona kölcsönt vettek fel öt-, négy- és kétszáz koronás tételekben. A bizottság azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy azoknak az iparosoknak, akik a kölcsöntökét nem tudják törleszteni és a kamatokat nem tudják fizetni, adjon haladékot.

— Értékpapír árfolyamok. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értékpapiri forgalomban ma a következő árak alakultak ki: Magyar Hitel 1316—1284, Osztrák Hitel 885—865, Agrárbank 1035—1009, Fabank 821—864, Hazai bank 566—558, Kereskedelmi bank 5900—, Magyarbank 850—836, Salgótarjáni köszénbánya 1040—1030, Viktoria 1350, Konkordia malom 710—730, Rimamurányi vasművek 1028—1008, Rugytagyár 1035—1025, Nasicai tanin gyár 3040—3060, Klotild vegyipar 598—588, Osztrák-magyar államvasut 988—976, Atlantika 1315—1325.

— A Takarmányforgalmi Rt. tőkeemelése. A Takarmányforgalmi Részvénytársaság rendkívüli közgyűlésén az alaptőkét 10 millió koronáról 80 millió koronára emelte fel és elhatározta, hogy a vállalatézentul az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaság címet fogja használni. Az új részvényeket a földmívelésügyi miniszter veszi át. A közgyűlést követő végrehajtó-bizottsági ülésen Lichtenstein László

vezérigazgató bejelentette, hogy az állatforgalmi osztály megkezdte működését és minden intézkedés megtörtént, hogy a hadsereg vágómarhaszükséglete az állattenyésztés érdekeinek teljes figyelembevételével legyen kielégíthető.

— A sertésbizalás szabályozása. A 146678 | 1917. VI. számú Országos Közlelmezési miniszteri rendelet alapján figyelmeztetem mindazokat, akik közfogyasztás céljaira sertést hizlalnak, hogy a hizlalásra engedélyezett sertéseket a beállítás után, mint a 3658 | 1917. M. E. sz. rendelet 9. §-a értelmében az O. K. H. kizárólagos rendelkezésére leköttötteket, sem el nem idegeníthetik, sem a hizlalási telepről máshová előzetes engedély nélkül el nem szállíthatják, sem pedig azokat előzetes engedély nélkül — kényesszervágás esetét kivéve — le nem vágthatják, avagy a hizlalásból ki nem vonhatják, hogy a hizlalás befejezte felől a tervezett átadást legalább 14 nappal megelőzőleg nálam bejelenteni kötelesek. Figyelmeztetem továbbá az ipari hizlalók kivételével mindazokat a hizlalókat, akik sertéseiket közvetlenül az Országos Közlelmezési Hivatal részére (tehát nem városok, községmenyek, vállalatok stb.) köttötték le, hogy az Országos Közlelmezési Hivaltól vezető m. kir. miniszter ez idő szerint alakoszerű szerződés kötését nem kívánja. Varjassy Lajos polgármester.

Vér folyik Pétervár utcáin.

(Kaledin csapatait megverték.)

(Telefon.) Genf. A Humanite jelentése szerint az orosz vasutasok szövetsége, mely eddig a maximálisták ellen foglalt állást, most hozzájuk csatlakozott és elvállalta a bolsevik csapatok szállítását a kozákok és ukránok ellen.

Pétervár. (Távirati Ügynökség.) Kaledin csapatait Bielgorodnál megverték. A Novocsereszkij tábornok kalandja ép oly nyomorúságos, fog végződni mint a gassinai banda vezéré.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Az ukrainai Rada jelenti, hogy ukránok elfoglalták az orosz fronton a negyedik és nyolcadik hadsereg főhadiszállását és a maximálista csapatokat lefegyverezték. Az ukránok továbbá vérontás nélkül birtokukba vették a délnyugati front 11-ik hadseregének főhadiszállását és törzskarát.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Tomszkból jelentik, hogy Irkutskban a kozák katona iskola növendékei és a helyőrség csapatai változó sikerrel két napig harcoltak.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Trockij felhatalmazta a carbini orosz parancsnokot, hogy kérje fel a külföldi képviselőket, vonják vissza az idegen csapatokat a városból.

Stockholm. Tegnap este Haparandából érkező utasok egybehangzóan azt újságolják, hogy két-három nap óta Pétervár utcáin harcok folynak. A vörös gárda összeméri erejét az ugynevezett fehér gárdával és sok esetben a sorke-tonasággal is.

Bázel. A Havas-ügynökségnek jelenti Jassyból: Az ukrán nacionalisták megszállva tartják Kola vasutállomását és a Jassy környező néhány magaslatot. Elhatározták azon felül Scerbacssef tábornok letartóztatását és meggyilkoltatását. Az összeesküvést azonban felfedezték, amire a tábornok négy főkolompóst elfogatott. Kola vasutállomása ismét román igazgatás alá került. A román követ megerősítette ezt a híradást és hozzátette, hogy minden jel arra vall, hogy a román-orosz nyugati fronton fenntartják a fegyelmet.

A MOZI.

* A mozi iroda hírel. A tengerek kalandorja. (Amerikai látványosság az Urániában.) Hosszu szünet után ma ismét egy látványos amerikai drámát mutat be a színház. A kép hajón és

engeren játszik, mely a mozikközönség előtt a legkívánatosabb látványosság. Semmi sem tudja olyan hűen visszaadni a tenger háborgását, a hullámok erejében lakozó hatalmat, mint éppen a mozi. Nagy víztömegek, felkorbácsolt hullámok, a rajtuk tovasikló hajóóriásokkal: ez a moziban a legszebb látvány és a mai kép bővelkedik ilyen szépségekben, mert cselekménye elejétől végig a tengeren játszódik le. A legkiválóbb amerikai gyár eddig legjelesebb készítménye ez a film, mely hosszú kerülő uton jutott Európába s Sveicon keresztül hozzánk. A kép minden jelenetében meglátszik az a nagyszabású tevékenység, óriási méret, mely az amerikai képeket általában jellemzi. Pásztor Árpád: „A vengerkák” című nagy sikerű drámája Lenkefi István és Törzs Jenővel a főszerepben, legközelebb az Urániában.

Az utolsó *Psylander-ciklus* az *Apollóban*. A mozi publikuma, amely elsíratta egykori kedvencét, bizonyára nagy örömmel fogadja a hírt, hogy az Apolló-színház pénteki új műsorán kezdi meg az utolsó *Psylander-ciklus* első képeinek bemutatását. Amikor *Psylander* váratlanul meghalt, több olyan film volt feldolgozás alatt, amelyek főszereplője a világhíres moziszenész játszott el. A filmeket befejezték, de az ismeretes filmbehozatali tilalom életbejöttetése miatt azok nem kerülhettek Magyarországra. A magyar mozisínházak azonban nem tudtak belenyugodni abba, hogy a künn rekedt *Psylander*-filmeket ne játszásk. Is a kormány segítségével lépéseket tettek azok megszerzésére. Az akció sikerrel járt s az elmúlt hetekben Sváje kiadta a Nordisk-filmgyár monumentális *Psylander*-filmjeit. Az aradi Apolló-színház előkelő fővárosi összeköttetése révén szintén megszerezte az utolsó *Psylander-ciklust*, melynek első filmjét, a „Szerelem rabja”-t pénteken vetíti. A hatalmas koncepciójú drámában Fröhlich Elza, a csodaszép mozidiva *Psylander* partnere. Ez a művészi kettős külön szenzációs eseménye a mozinak.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 28-án, pénteken

A. Bérlet.

A. Bérlet.

Casanova.

Operetta 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A marketingésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik az engem ért rettenetes csapás alkalmából mellém álltak és részvétükkel felkerestek, fogadják ezúton az én és gyermekeim halás köszönetét.

Özvegy Adamovits Kernélné.

Szívünk őszinte fájdalommal, melyet csak a jó Isten akaratán való igaz megnyugvás enyhít, könnyek között tudatjuk, hogy felejthetetlen gyermekünk, a jó testvér, rokon és barátó

GIZIKE

a leányok Mária-kongregációjának volt tanácsosa hosszú, megpróbáló szenvedésének elviseléséhez az Úr szent testének gyakori vételéből merítve erőt, a szent kenet szent-ségének kegyelmével is megerősödve, ma éjjel 2 órakor, ifjú életének 20-ik évében eiköltözött a született kis Jézus üdvözlésére.

Drága halottunk halandó részeit, Aprószentek ünnepén, december 28-án d. u. 8 órakor kísérik a Révai-utca 5. sz. gyászházból a róm. kath. egyház imáival a felső temetői sírkertbe.

Halhatatlan lelke örök nyugalmaért az engesztelő szent mise áldozatot f. hó 29 én délelőtt fél 9 órakor fogjuk a Minorita-rend templomában az Egek Urának bemutatni.

Vozassa a Szűz Anya áldott Szent Fia országába!

Arad, 1917. december 27-én.

Prollich István és neje szül. Vetró Matild szülei. Nándi és Piata testvérei. Péchufalusi Péchy Góza és neje szül. Vetró Janka nagybátyja és nagynénje. Ilonka és Gizli unoka húgai és a mindannyian együttérző többi rokonok nevében is. 16

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Egy ügyes fiu kifutónak

nyomdánkban jó fizetéssel felvétetik.

Csak Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyártmányából, mert

felülmul minden külföldi gyártmányt. 4981

Képviseli: Erényi Tivadár, Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

Használt ólom megvételre kerestetik.

A béke küszöbén

1918. január 1-én.

új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrisebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legértelmesebb, legkedveltebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 48 korona

Fél évre 24 korona

Negyed évre 12 korona

Egy hóra 4 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arozuk és ajkuk úde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyönyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara 80 fillér.

Hajós Árpád

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Legjobb

fekete v. barna hajfestő

a Melogen. Egy pár perc alatt bármely haját v. bajuszt a legszebb állandó fekete vagy barna színre lehet vele festeni, anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara egy adag 3 kor.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti, az eddig egyedüli ily szer a

KROVIL

korpakenőcs.

Egy tégely ára 3.— kor.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, zsongító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Ingyenes Tea kostoló a citromiz főraktárban.

Kórházak, fogorvostársulatok munkás telepek és élmezők figyelmébe!

Vételkötelezettség nélkül bárki megkóstolhatja az általános forgalomba hozott kitűnő zamatu rumos tea pótlót. A tea pótló igazi rum és tea zamatjánál fogva teljesen pótlója a árúga rumot és teát. Két kávé kanál pótlót bele öntünk a már az asztalra felszolgált tiszta forró vízbe s így egy kellemes ízű rumos teát kapunk. 1 kg. megfűzött 200 adag kitűnő ízű teának, ára 25.— korona. Legkisebb mennyiségben is kiszolgáltatik. Rumos tea pótló 25 literes demvóban 1 kg. 30 kor. 10 literes fennott üvegben 32 korona. Kapható a **Herskovits-féle citromiz főraktárban.**

Deák Ferenc-utca 29. — Telefon 989. szám.

Visszateladéknak engedmény. Bérmentve feladóállomásra csomagolás önköltsége. 8258

Elrontott gyomor

könnyen helyrehozható a

„GASTOL“

emésztő porral.

1 doboz ára 3 korona

Fagydagánatok

elmulasztására

fagyviszke egész

biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Aszthmásoknál

rendkívüli jó hatás és megkönnyebbülés érhető el az

„ASTMIN“

cigarettaival.

1 doboznak az ára 24 drb.-bal 2 korona 50 fillér.

Poloskák

kiirtására a legkisebbes és teljesen csak a

„Phenolsav“

val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a petéit is kiirtja. Egy üveg 1.— korona.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Faeladási hirdetmény.

Honeztó község határában „Pojen“ nevű circa 186 kat. hold erdőterületrészen részben már kitermelt és részben még lábbon álló következő faanyagokat betegségem miatt eladásra hirdetem:

I. A honeztói vasúti állomáson felrakva körülbelül a következő faanyagok fekszenek: 3 waggon különféle vasúti talpfa, 8 waggon iparvasúti talpfa, 8 waggon köris-, szil- és tölgyrönk szerszámfa, 30 bükk, gyertyán és cser hasábtüzifa.

II. A fent megnevezett erdőben kitermelve lecsusztatáshoz előkészítve fekszik körülbelül: 50 waggon különféle nagyobbbrészt tölgyrönk, 280 waggon bükk, gyertyán és cser vegyes tűzifa, 200 szekér hulladék galyfa.

III. Az erdőben lábbon áll körülbelül: 100 waggon vegyes, nagyobbbrészt tölgyrönk, 300 waggon bükk, gyertyán és cser tűzifa, 300 szekér hulladék galyfa.

A fent felsorolt faanyagokat és faállományt 1918. évi január hó 10-ikén d. u. 2 órakor lakásomon Aradon, József főherceg-ut 10. sz. I. emelet nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladom.

Venni szándékozók az eladásra hirdetett anyagot a helyszínen bárhol megtekinthetik, e végből Gombos István erdőkezelőnél Honeztón jelentkezhetnek. Csak megtekintve vett árut adok el s ezért az eladásra hirdetett áru minőségéért és mennyiségéért szavatosságot nem vállalok. A vasúti állomástól az erdőbe 3 és fél kilométernyire lóval vontató iparvasút vezet, amely iparvasút mentén fekszik a faállomány.

A letarolási idő 1918. július 20-ig terjed. A kitermelt fa legnagyobb részt egy éves vágású és már szállítható.

Az iparvasút, 8 jökarban lévő iparvasúti kocsis s az iparvasúthoz való szerszámok, a vevőnek ingyenes használatra leltár mellett 1918. július 20-ig átengedtetnek.

Az állomáson 1500 négyszögmeternyi bérelt rakterület fabódéval a vevő által továbbra is az Acsevtől bérebevehető. Az írásbeli zárt ajánlatok 1918. január 10-ikén délután 2 óráig nyújtandók nálam be, fenntartom a jogot, hogy az árverést szóbelileg folytassam és esetleg egy ajánlatot sem fogadjak el.

Kikiáltási ár 500.000 K. Az árverést lakásomon Dr. Krausz Gyula aradi ügyvéd fogatosítja, kinek kezéhez az árverés megkezdése előtt 25000 K. bánatpénz leteendő. Az árverési vevő tartozik a bánatpénzt 50000 K-ra kiegészíteni és az adásvételi szerződést 8 napon belül aláírni, amikor a hátralékos vételár készpénzben kifizetendő. 22 waggon rönk waggononként átlag 900 K-ért és 50 waggon tűzifa waggononként átlag 850 K-ért már el van adva, az árverési vevő ezen fanyenyiségeket a vevőkkel kikötött ársért leszállítani tartozik.

Az adásvételi szerződés költsége és a jogügyleti illeték vevőt terheli. Arad, 1917. december hó 24.

Czucker Ferenc, fatermelő

Arad, József főherceg-ut 10.

3679

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolószerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőzőse. Kis tégl 150 kor. Nagy tégl 250 k. nappal használatra. Egy tégl ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail krémje. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Serail szappan. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és testszerekben. Egy doboz ára 4 korona

Rozsnyay Szerén Arcpora. Gyöngyvirág, helya, lehel, orgeon, piros róza, Serail. Uvego 6 kor. 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Gazdasági felszerelés

ugymint: igás lovak, hasas kancák, esikók, igás kocsik, hámozók, eséplő-gép garnitúra, dohánytermeléshez szükséges eszközök, (zsineg, kukák stb.) hordók, szeeskavágó, daráló, stb. stb. fognak

önkéntes árverésen

eladatni

1917. december 30 án délelőtt 9 órakor

néhaj Justh Gyula hagyatékához tartozó tornyai (Csanádm.) birtokon

Előzetes értesítés esetén érdeklődőket Battonya állomáson az árverés reggelén kocsis várja.

3686

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden sor hirdetésenként 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szöveget aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 sorig 2 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 3/6 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Jellemzők”

levele van. 8680

„Jellemzők”

sürgős levele van „Nemes lélek” 8703

Szemletem

Levelezést folytatnék hirtelen levő fiatal. Választ „Különbözők” jellegűre a lapba jellemelem. 8698

Idősebb

vidéki urlembér, független nőnek, megértő léleknek keresi ismeretséget, kit nemleg támogatna. Levelet „Jellemzők” a kiadóhivatalba kér. 8656

Alkalmazást keres.

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett fiatal ember, könyvek ajánlkozni. Cím a kiadóban. 8711

Úgyes

fehérnemű varrónő, házhoz ajánlkozni. Cím a kiadóban. 8706

Bankvizsgáló

erdőőr, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 8697

Alkalmazást nyer.

Raktári ér

3-50 korona napi bérral felvétetik az aradi m. kir. dohány beváltó hivatalnál. 8693

Barbély segéd

és fia vagy leány tanulóknak felvétetik. Reittinger, színház épület. 8691

Magasabb fizetésű

varrónő azonnali felvétetik. Stern Margit, Józsai főherceg-ut 7. szám. 8698

Külvárosi lakások

a Fehér Keresztben felvétetik. Jelentkezhetnek d. a. 11-12 között az irodában. 8695

Rövidóra munkában

jártas utazót, azonnali belépésre keresünk, ugyanott 2 jóházból való fia tanulóknak fizetéssel felvétetik. Fleiszig és Hirschfeld cégnél. 8694

Raktáros

essetleg nyugdíjas vagy rokkant, alkalmazást nyerhet. Ajánlatokat „Raktáros” jellegűre a kiadóba. 8700

Házmesterpárt keresünk

kik egyben irodaszolgái és takarítónői teendőket ellátják lakás fűtés és megfelelő tisztaság. Cím Hazai Fatermszó R. T. 8680

Nyomdász-tanulóknak

felvétetik két fia, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vétel és eladás.

Eladó

szép esztétikus és egy nagy asztal, vendéglőbe való. Cím a kiadóban. 8690

Könyv és zenemű

njvendégek óriási választékban kaphatók Deák Béla könyvkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 7411

Egy fekete

férfi télikabát, eladó. Tobias, Thököly Imre-utca 18., földszint. 8712

Hagyományok

makói ériás, valamint patrenszelvény és egyéb magvakat, ugyazintén édes némes terményanyagot, melyek csiraképeségéért, fajtisztaságáért felelősséget vállalunk, legelőcsőbb áron szállítunk. Termék maximális áron adunk el. Aradlegalmi Rézvénytársaság, Makó. 6621

Mesékönyvek,

ifjúsági iratok, társasjátékok és az összes újévi zenealbumok, igen jutányos áron kapható Knieszer I. és Társa Arad, Dobó-utca 1. Telefon 791. 8378

Zongora

Kereszthures rövid, keveset használt, eladó. Kapa-utca 2/3. 8390

Elegáns névjegyek

Igen izlées kivitelben készülnék Deák Béla könyvkereskedésében Forray-utca. Telefon 902. 7411

Házmelegítő

megvételre keresünk. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy nagyon szép vadmacska

szőrmével bélelt női bunda — vagy egyedül a szőrme — eladó. Megtekinthető sziveségtől Zimmermann Ignác ur Szabadsgátér 21. sz. üzletében. 8649

Kiadó lakás.

Kiadó

több hirta butorozott szoba villanyvilágítással és fürdőszoba használattal kátonatistek részére. Cím a kiadóban. 8718

Butorozott

szoba kiadó. Cím a kiadóban. 8701

Lakást keres.

Két ágyval

ellátott csinosan butorozott szoba keresünk. Lehetőleg közel a főtérf. Cím a kiadóban. 8644

Ingatlan.

A belvárosban

egy igen szép háromszobás magánház, adómentes, modern, minden komforttal, eladó. Bővebbet a kiadóban. 8671

Újfalvi Lakás-utca 6. sz.

ház eladó. Árterkezni lehet a 8. szám alatt. 8696

Kiadó ház

földszintes, két modern lakással parkrozzott udvarral és kerttel könnyű feltételek mellett szabad kézből eladó Lipót-utca 93. Árterkezni ugyanott. 8668

Üzletek.

Jóforgalmu élelmiszertűzet

nagy bevételű, más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban. 8688

Eladó

egy jóforgalmu szatócsüzlet, amit egy magános nő is vezethet. Cím a kiadóhivatalban. 8682

Különféle.

Aszon egyén,

ki szerda délután a műjéppályán pénztárnyitánál egy sőtöt szürke boát vesztelenségtől elvitt, sziveskedjék azt polg. leányiskolai tartásokkorházban illő jutalom ellenében átadni. 8692

Elveszett

szombat óta 1 kb. 45 cm. magas, 8 hónapos vissza (szarka). Ismerető jelei: fehér alap napbarna foltokkal, lábai tarkák, farka rövid, Sári névre hallgat. Megtaláló 100 korona jutalomba részesül. Cím: Menrath, Arad, Közgazdasági bank. 8710

Egy úgyes fia kifizetésnek

jó fizetéssel, nyomdánkban felvétetik.

Jéppályán

elvesztett arany karkötő éra. Beesütletes megtaláló 200 koronát kap. Cím a kiadóban. 8702

Apróhirdetések

Az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u., Bara Béla hirdetés- és hirdaprodájában Zrinyi- u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Gyógyászat.

Ruh és vizkeletesség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdita-gyógyeztetárban. Kis fégyel 2 korona, nagy fégyel 3 korona 50 fillér. 8171

Keresünk üzleti képviselőket

ügynököket és utazókat jutalék ellenében, az általunk gyártott

„TOW-TOW”

című tisztító és mosószer árusítása és forgalomba hozatala érdekében.

Ez a szer ruhamosás, tisztítás és suroláshoz kitűnően alkalmazható anélkül, hogy hozzá szappant vagy szódát pótolni kellene.

Amennyiben ezen tisztítószert, ugy a háztartás, mint ipar, kórházak és barakokban nélkülözhetetlen, következőleg ezen szer oly fontos és könnyen árusítható cikk, amely fogyasztási áru-, gyarmat-, festék- és más anyagáru-, drougeria-üzletekbe nagyon jól bele illik.

Ilyenmü üzletekben gyártmányunk mindenütt könnyen és pedig nagy mennyiségben árusítható.

Azoknak, akik ezen cikk iránt érdeklődnek, készséggel szolgálunk felvilágosítással úgy jutalék, mint eladási feltételeink tekintetében és szívesen küldünk mintát és prospectust. Ajánlatokat kérünk következő címünkre:

Rubinstein Márton és Fiai r.-t.

Makó, (Csanád megye.)

ÉKSZER OCCASIO

m. kir. fémjelzett 14 karátos arany ékszerek már 3 grammon felüli vételnél a mai naptól kezdve szont nem számítva, gramját 8 kor. 76 filléért árusitom. Nagy raktár karikagyűrűkben legjobb alkalom ajánldékok vételére.

Aranyat a legmagasabb napi áron beváltak vagy becsorólek.

Központi arany beváltó ékszerész

(Örvényileg bejegyzett cég) 7855

ARAD, Józsai főherceg-ut 12. sz. Lutheránu templom mellett.

HARRY

luxus bőrtisztító-krém garantált valódi hákdőbbeli minőség.

HARRY

az uri világ kedvelt sovropasztája. Eladási árat 1917. november 10-14: 40. szám 1 doboz 2.- K. 80. szám 1 doboz 3.50 K. Kapható ARADON minden előkelőbb üzletben.

HARRY

sovropasztánk látsszólagos magas ára dacára mégis a legolcsóbb, mert a használatban kitűnik, hogy használtatlanul kiadósabb, mint a külföldi fahta hadicépkrekek, melyekből 3-4 doboz szükséges, hogy 1 doboz „HARRY” pasztát pótoljon. Nagybani szétküldési telen:

Reiter és Társa

vegyészeti gyár 7162 BUDAPEST, VII., István-ut 69. szám.

Kisebb. nagyobb erdőbirtokokat

keres ügyfele részére megvételre

Dr. Udényi Mándor

üggyvéd

Debreczen, Szentanna 9.

Ménési szőlő

16 katasztrális hold területtel 5 szobás uri lakással, (vizvezeték, gáz) külön fényesen berendezett kolnával ca 1200 hl. hordó, ca 300 hl. kád, gőzprés stb. felszereléssel, kitűnő karban,

eladó.

Bővebbet: 8699

Goldschmidt Sándor banküzletében ARAD, Minorita-palota.